

T.C.

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI ve EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

AİLEDE MAHREMİYET İLE GENEL AİDİYET ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Sümeyra GÜNEŞER

İSTANBUL 2022

T.C.

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI ve EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

AİLEDE MAHREMİYET İLE GENEL AİDİYET ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

SümeYra GÜNEŞER

Danışman

Prof. Dr. Ahmet AKIN

İSTANBUL 2022

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

SümeYra GÜNEŞER

Danışmanlığını yaptığım işbu tezin tamamen öğrencinin çalışması olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığını taahhüt ederim.

Prof. Dr. Ahmet AKIN

Danışman

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZASI

Sümevra Güneşer tarafından hazırlanan **Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi** başlıklı bu yüksek lisans, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı:

Prof. Ahmet Akın

.....

Üyeler:

Doç. Dr. Mehmet Boyacı

.....

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Akgül

.....

Tez Savunma Tarihi: / / 2022

ÖNSÖZ

İnsanın yeryüzündeki serüveni, içine doğduğu aile ile başlar. Hayata dair olumlu veya olumsuz ne varsa öğrendiği her şeyin temeli bu ortamda atılır. Yetişkin bir birey olacağı zaman taşıyacağı kimlik ve bu kimliği nasıl gerçekleştireceğine dair temel bilgiler aileden edinilir. Bu gerçekle yola çıkıldığında bireyleri tanıırken ailede edindikleri değer algıları önemli bir kriter haline gelmektedir. Bilhassa sınırların belirsizleştiği günümüzde temel bir ihtiyaç olan mahremiyet algısının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi merakımızı celbetti ve bu konuda araştırma yapmaya karar verdik. Aralarındaki anlamlılık ilişkisini belirlemek üzere seçtiğimiz değişken genel aidiyet kavramıdır. İki değişken arasındaki ilişkiyi; cinsiyet, ilişki süresi, sosyoekonomik düzey, eğitim düzeyi gibi sosyodemografik değişkenlerce inceleyip yorumladık. Elde ettiğimiz bulguların alanda yapılacak çalışmalara ışık tutabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir. Pratik anlamda ise evli bireylerle yapılacak aile danışmanlığı çalışmalarında, eşlerin her biri için oluşturabilecek farkındalıklarda bir basamak olabileceği öngörülebilmektedir.

Bu çalışmanın oluşmasında en çok katkısı olan saygıdeğer Prof. Dr. Ahmet AKIN hocama minnettarım. Ufuk açıcı yönlendirmeleri, hoşgörüsü ve bizleri cesaretlendirmesi vesilesiyle bu alanda çok daha fazla faydalı çalışma yapmamız gereğine inancım arttı.

Bir aile danışmanı olarak topluma faydalı bir çalışma üretirken kendi ailemi göz ardı etmem olmazdı. Kıymetli eşim Ömer Faruk GÜNEŞER'e bu yolda bana olan inancı ve ihtiyaç duyduğum motivasyonu sağladığı için müteşekkirim. Akademik çalışmaların tabiatı gereği bana ihtiyaç duyduğum ortamı sağlama gayretleri için yaşlarına rağmen olgun bir sabır gösteren evlatlarım Elif Sünbül, Hamza Selim ve Yusuf Kenan'a teşekkürlerimi buradan ifade etmem büyük bir gereklilik oldu, umarım ileride bu satırları okurlar. Diğer taraftan çekirdek ailemin ihtiyaçları için benden önce seferber olan ve hayatım boyunca içinde bulunduğum tüm çalışmalarda maddi manevi beni destekleyen annem Sünbül GÜNEŞER ve babam Ahmet Muti GÜNEŞER'e ne kadar teşekkür etsem azdır. Aile danışmanlığına yönelmeme vesile olan ve bana herkesten daha çok inanarak yolumu açan hem ruhuma hem bedenime şifa için engin ilmini seferber eden canım ablam Dr. Fatma Zehra GÜNEŞER iyi ki hayatımdasın. Her başım sıkıştığında tecrübeleri ve bilgileriyle yolumu aydınlatan kıymetli abilerim Muhammed

Tahir GÜNEŞER ve Ali İhsan GÜNEŞER varlıklarıyla her daim destekçim oldular. Evli ve çocuklu bir akademik çalışmacı olarak her konuda desteğini gördüğüm, süpervizörüm, kıymetli rehberim Klinik Psikolog Bahriye Kaman’a teşekkür ederim. Tez yazma sürecine eşzamanlı başladığımız ve bu zorlu süreçlerde tavsiye ve desteklerini eksik etmeyen yol arkadaşlarım ve manevi ablalarım Meryem TERZİ, Demet KARAMAN ve İnci SÜMELİ’ye müteşekkirim. Diğer taraftan benim bu zorlu sürecimde hayatımı kolaylaştıran kuzenim Hacer GÜNEŞER ve sınıf arkadaşım Sümeyye YANILMAZ gibi tüm yakın çevreme minnettarım. Allah hepsinden razı olsun.

Sümeyra GÜNEŞER

İstanbul, 2022

ÖZET

(GÜNEŞER, Sümeyra, Yüksek Lisans, İstanbul, 2022)

Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bir insanın özel alanlarına bakılması, dokunulması ve hakkında konuşulması/dinlenilmesi yasaktır. Bu yasaklık mahremiyet kavramı ile ifade edilir. Dolayısıyla bu alanın korunması kişinin özgürlük alanının da korunmasını ifade eder.

Günümüzde mahremiyetin ihlali gerek gerçek gerekse sanal dünyada çok sık karşılaşılan bir durumdur. Bunun neticesinde toplumu oluşturan tüm bireyler bir dizi bireysel, sosyal, ailevi ve fiziksel tehditlerle karşılaşmak durumunda kalmaktadır. (Sezen 2018). Her insanın mahremiyet algısı ilk ve asli sosyalleşme mekânı olan ailesinde başlamaktadır. Bu durumda aile hem toplumun hem de mahremiyet eğitiminin temeli olarak görülebilir (Gündoğdu, 2017).

Bu araştırmanın amacı ailede mahremiyet ile genel aidiyet arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya katılacak bireyleri belirlemek amacıyla, Nisan 2021’de başlayıp üç ay süren saha çalışmasında 18 yaş üzerindeki evli olan, 207’si kadın, 105’i erkek olmak üzere 312 katılımcıya araştırmada kullanılan ölçme araçları uygulanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu; ailede mahremiyet düzeylerini belirlemek amacıyla Akın, Güneşer ve Güneşer (2019) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan Ailede Mahremiyet Ölçeği; genel aidiyet düzeylerini tespit etmek için Akın, Raba, Rada, Yılmaz ve Rada (2016) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılarak Türkçe’ye uyarlanan Genel Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 paket programı kullanılarak değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Katsayısı ile analiz edilmiştir. Ailede Mahremiyetin ve Genel Aidiyetin değişkenlere göre incelenmesinde ise ikili karşılaştırmalarda Bağımsız Gruplar için t-Testi, ikili karşılaştırmalardan daha fazla karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak, homojenlik Levene testi ile yorumlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ailede mahremiyet ile genel aidiyet arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görüldü. Sosyo-demografik değişkenler bazında değerlendirildiğinde ise; cinsiyet açısından ailede mahremiyette ve genel aidiyette anlamlı bir fark görülmemiştir. Yaş grupları açısından değerlendirildiğinde ailede

mahremiyette ve genel aidiyette yaşlara göre farklılık vardır. Katılımcıların eğitim düzeyine göre ailede mahremiyette anlamlı farklılık yokken genel aidiyette anlamlı farklılık vardır. İlişki sürelerine göre ailede mahremiyette ve genel aidiyette anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ailenin sosyoekonomik gelir düzeyine bakıldığında ailede mahremiyette fark varken genel aidiyette fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Mahremiyet, Genel Aidiyet, Kabullenme, Reddedilme

ABSTRACT

(GÜNEŞER, Sümeyra, Master, İstanbul, 2022)

Examination of the Relationship between Privacy in The Family and General Belongingness in Terms of Various Variables

It is forbidden to look at, touch or talk about a person's private area. This prohibition is expressed with the concept of privacy. Therefore, the protection of this area means the protection of the freedom of the person.

Nowadays, violation of privacy is a very common situation in both the real and virtual world. As a result, all individuals in the society face a serious individualistic, social, familial and physical threats. People's perception of privacy starts in the family. Privacy, which is related to both the psychological structure and socio-cultural environment of the individual is a multifaceted concept with psychological, sociological, philosophical, legal and anthropological dimensions (Sezen 2018).

The aim of this research is to examine the relationship between privacy in the family and general belongingness. In order to determine the individuals who will participate in the research, the measurement tools used in the research were applied to 312 participants, 207 women and 105 men, who were in a romantic relationship over the age of 18. This process started in April 2021 and lasted for 3 months.

In this research, personal information form was used in order to collect information about the married people's age, gender, socio-economic levels, educational status and duration of marriage. Having the purpose of determining the family privacy levels of the married people, The Family Privacy Scale, the validity and reliability studies of which were conducted by Akın, Güneşer and Güneşer, (2019) in order to determine the levels of privacy in the family; In order to determine the general belongingness levels, the General Belonging Scale, which was adapted into Turkish by Akın, Raba, Rada, Yılmaz, & Rada, (2016) was used for validity and reliability studies. The data were analyzed with the Pearson Correlation Coefficient using the SPSS 22.0 package program. In the analysis of Family Privacy and General Belongingness by variables, homogeneity was interpreted by Levene's test, using the t-Test for Independent Groups in pairwise comparisons, one-way analysis of variance (ANOVA) for more comparisons than pairwise comparisons.

According to the findings of the study, it was observed that there was a positive and significant relationship between privacy in the family and general belonging. When evaluated on the basis of socio-demographic variables; There was no significant difference in privacy and general belongingness in the family in terms of gender. When evaluated in terms of age groups, there is a difference in privacy and general belongingness in the family according to age. According to the education level of the participants, while there is no significant difference in privacy in the family, there is a significant difference in general belongingness. It was observed that there was a significant difference in the privacy and general belongingness of the family according to the duration of the relationship. Considering the socioeconomic income level of the family, it was concluded that while there was a difference in privacy in the family, there was no difference in general belonging.

Keywords: Family, Privacy, General Belonging, Acceptance, Rejection

İÇİNDEKİLER

i

BİLDİRİM.....	i
JURİ ÜYELERİNİN İMZASI.....	iii
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ.....	x
BÖLÜM I.....	11
GİRİŞ.....	11
1.1. Problem Cümlesi	11
1.2. Alt Problemler.....	12
1.3. Araştırmanın Hipotezleri.....	13
1.4. Araştırmanın Önemi	15
1.5. Tanımlar	15
BÖLÜM II	17
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	17
2.1. Ailede Mahremiyet	17
2.1.1. Aile	17
2.1.3. Mahremiyetin Sınıflandırılması.....	19
2.1.4. Ailede Mahremiyet	20
2.1.5. Mahremiyete Kuramsal Yaklaşımlar	21
2.1.6. Mahremiyet Alanında Yapılan Araştırmalar	22
2.2. Aidiyet	24
2.2.1. Aile Aidiyeti	25
2.2.2. Aidiyet Üzerine Yapılan Bazı Araştırmalar	26
2.3. Genel Aidiyet Ölçeğinin Alt Boyutları: Reddedilme ve Kabullenme	28
BÖLÜM III	30
GEREÇ VE YÖNTEM	30
3.1. Araştırma Modeli	30
3.2. Evren ve Örneklem	30
3.3. Veri Toplama Araçları	32
4. Verilerin Çözümlemesi.....	32

BÖLÜM IV	34
BULGULAR.....	34
4.1. Bulgular	34
4.2. Ailede Mahremiyet ve Genel Aidiyet İçin Betimsel İstatistikler	34
4.3. Korelasyon Bulguları	35
4.4. Ailede Mahremiyetin İncelenmesine Yönelik Bulgular	35
4.4.1. Ailede Mahremiyetin cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular	36
4.4.2. Ailede Mahremiyetin yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular	36
4.4.3 Ailede Mahremiyetin eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular	37
4.4.4. Ailede Mahremiyetin sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular.....	38
4.4.5. Ailede Mahremiyetin ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular	38
4.5. Genel Aidiyetin İncelenmesine Yönelik Bulgular	39
4.5.1. Genel Aidiyetin cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular	40
4.5.2. Genel Aidiyetin yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular	40
4.5.3 Genel Aidiyetin eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular	41
4.5.4. Genel aidiyetin sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular	42
4.5.5.Genel aidiyetin ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular	42
4.6. Kabullenme ve Reddedilme Boyutlarının İncelenmesine Yönelik Bulgular	43
4.6.1. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular	43
4.6.2. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular	44
4.6.3. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular	45
4.6.4. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular	47
4.6.5. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular	48
BÖLÜM V	50
TARTIŞMA	50
5.1. AİLEDE MAHREMİYET VE GENEL AİDİYET İLİŞKİSİ İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM	50
5.3. AİLEDE MAHREMİYET İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM	53
5.4. GENEL AİDİYET İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM	54
BÖLÜM VI.....	56
SONUÇ ve ÖNERİLER	56

6.1. Sonuç.....	56
6.2. Öneriler	57
KAYNAKLAR	59
EKLER.....	67
EK-1 Demografik Bilgi Formu	67
EK-2 Ailede Mahremiyet Ölçeği	68
EK-3 Genel Aidiyet Ölçeği	69

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler.....	31
Tablo 2. Çarpıklık ve basıklık değerleri.....	33
Tablo 3. Ailede Mahremiyet ve Genel Aidiyet için Betimsel İstatistikler	35
Tablo 4: Korelasyon bulguları tablosu.....	35
Tablo 5. Ailede mahremiyetin cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu	36
Tablo 6. Ailede Mahremiyetin yaşlara ait varyans analizi sonuçları	36
Tablo 7. Ailede Mahremiyetin eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları.....	37
Tablo 8. Ailede Mahremiyetin sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları.....	38
Tablo 9. Ailede Mahremiyetin ilişki süresine Ait Varyans Analizi Sonuçları	39
Tablo 10. Genel Aidiyetin cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu.....	40
Tablo 11. Genel Aidiyetin yaşlara ait varyans analizi sonuçları.....	40
Tablo 12. Genel Aidiyetin eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları	41
Tablo 13. Genel aidiyetin sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları.....	42
Tablo 14. Genel Aidiyetin ilişki süresine Ait Varyans Analizi Sonuçları	42
Tablo 15. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu	43
Tablo 16. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının yaşlara ait varyans analizi sonuçları	44
Tablo 17. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları	45
Tablo 18. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları.....	47
Tablo 19. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının ilişki süresine ait varyans analizi sonuçları	48

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bireyin hem psikolojik yapısı hem de sosyokültürel çevresiyle alakalı olan mahremiyet kavramı sosyolojik, psikolojik, hukuki, felsefi ve antropolojik boyutları olan çok yönlü bir kavramdır (Sezen, 2018). Bu çok boyutlu oluş ve kapsam genişliği kavramın tanımını zorlaştırmaktadır (Yüksel, 2009). Mahremiyet bireylerin diğerleri tarafından ne ölçüde bilinip tanındığı, başkalarının fiziksel olarak bireye ne kadar ulaşabildiği ve ne ölçüde diğerlerinin nesnesi olduğu ile alakalıdır. Westin'e göre mahremiyet hakkı insanın kendisini diğerlerinden geçici bir süre azade kalarak kendilerini korumaları temeline dayanır (Yüksel, 2009).

Mahremiyet başkalarıyla ilişkiyi kesmek ya da kendini diğerlerinden soyutlamak olmadığı gibi bilakis birlikte yaşamamanın göz ardı edilemez bir parçasıdır. Nitekim mahremiyet hakkı bireyin kendi hayatını diğerleriyle ne ölçüde paylaşacağına karar verme hakkını kişinin kendisine verir (Yüksel, 2003). Mahremiyet özerk bir birey olmanın temel niteliklerindendir (İzgi, 2014).

Bireyden topluma, toplumdan bireye olmak üzere iki yönlü bir yapı olan aidiyet duygusu da insan için bir tercih değil temel bir ihtiyaçtır (Taşkesen, 2018). Birey ve toplumu aidiyet bağlamında birbirine bağlayan faktörlerden biri de aileye duyulan bağlılık duygusudur. Toplumsal aidiyet üzerine sosyolojik bir çalışma yapan Alptekin'in (2011) sağladığı veriler, toplumu bütünleştirip birliği sağlayan toplumun temel yapı birimi ailenin önemini bir kez daha kanıtlar niteliktedir. İnsanın hayata gözlerini açtığı ilk topluluk ailedir. Dolayısıyla aidiyeti en çok aile üyeleriyle birlikteyken hissederler. Çünkü aile bireylerinin ortak bir geçmişleri vardır ve üyeleri arası ilgi karşılıklıdır (Akın, 2016).

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problem durumunu, alt problemleri, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve önemli tanımları yer almaktadır.

1.1 Problem Cümlesi

Bu çalışmada, evli ve 18 yaş üstü bireylerin ailede mahremiyet düzeyleri ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda temel alınan iki değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi oldukça önemlidir. Araştırmada ayrıca, evli bireylerin; yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ve evlilik süresi değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı sorularına yanıt aranacaktır. Araştırma kapsamında sınanacak hipotezler ile araştırma soruları aşağıdadır.

1.2 Alt Problemler

1. Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasında anlamlı ilişki var mıdır?
 - 1.1. Ailede Mahremiyet ile kabullenme arasında anlamlı ilişki var mıdır?
 - 1.2. Ailede Mahremiyet ile reddedilme arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Ailede mahremiyet düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
3. Ailede Mahremiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
4. Ailede mahremiyet düzeyi açısından eğitim düzeyine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
5. Ailede mahremiyet düzeyi açısından sosyoekonomik gelir düzeyine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
6. Ailede mahremiyet düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
7. Genel aidiyet düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
 - 7.1. Kabullenme düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
 - 7.2. Reddedilme düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
8. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
 - 8.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?

- 8.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
9. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 9.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 9.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
10. Genel aidiyet düzeyi açısından sosyoekonomik gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 10.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 10.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
11. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 11.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
- 11.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
12. Genel Aidiyetin alt boyutlarından olan; Kabullenme ve Reddedilme arasında anlamlı ilişki var mıdır?

1.3 Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma çerçevesinde sınanacak olan hipotezlere aşağıda yer verilmiştir.

H1. Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H1.1. Ailede Mahremiyet ile kabullenme arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H1.2. Ailede Mahremiyet ile reddedilme arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H2. Ailede Mahremiyet düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur.

H3. Ailede Mahremiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar vardır.

H4. Ailede mahremiyet düzeyi açısından eğitim düzeyine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur.

H5. Ailede mahremiyet düzeyi açısından sosyoekonomik gelir düzeyine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H6. Ailede mahremiyet düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H7. Genel aidiyet düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur.

H7.1. Kabullenme düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur.

H7.2. Reddedilme düzeyi açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur.

H8. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar vardır.

H8.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar vardır.

H8.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar vardır.

H9. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H9.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H9.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H10. Genel aidiyet düzeyi açısından sosyoekonomik gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar yoktur.

H10.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar yoktur.

H10.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar yoktur.

H11. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H11.1. Kabullenme düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

H11.2. Reddedilme düzeyi açısından katılımcıların ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

1.4 Araştırmanın Önemi

Ailede mahremiyet ve genel aidiyet ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bu konuda farklı değişkenlerle sınırlı çalışma yapıldığı görülmektedir. Özellikle ailede mahremiyet ile genel aidiyet konusunun beraber incelendiği çalışmalara literatürde rastlanmamıştır. Bu çalışmayı önemli kılan, ailedeki mahremiyet ve genel aidiyet konularına dair literatürdeki boşluğu dolduracak olmasıdır.

Bireyselliğin ön planda olduğu bu dönemde insanların kimliği, kişiliği ve benliğinin nasıl oluştuğuna dair merakın arttığı görülmektedir (Mutlu, 2019). Alanyazına bakıldığında kimlik oluşumunda mahremiyet ve aidiyetin önemli iki bileşen olduğu dikkat çekmektedir. Farklı kimliklerin bir arada yaşadığı sosyal yaşamda bu kimlik oluşumlarında ailedeki mahremiyet algısıyla genel aidiyet ilişkisinin kurulması alanda bir ilk olması hasebiyle önemlidir.

İnsan özgürlüğünün bir parçası olarak tanımlanan mahremiyet çoğunlukla insanın sosyal ilişkilerini düzenleyici veya sınırlayıcı olarak tanımlanmıştır (İder, 2021). Diğer taraftan insanın mahremiyet algısı ilk ve asli sosyalleşme mekânı olan ailesinde başlamaktadır. Bu durumda aile hem toplumun hem de mahremiyet eğitiminin temeli olarak görülebilir (Gündoğdu, 2017). Benlikle alakalı bir yapı olan aidiyet duygusunun temellerinin de mahremiyet gibi aile ortamında atılıyor olması nedeniyle mahremiyet ve aidiyet ilişkisinin incelenmesi son derece önemlidir. Son yıllarda mahremiyet, aidiyet ve kimlik konularında yapılan çalışmaların artışı ve saha çalışmaları göstermektedir ki bu kapsamda yapılacak çalışmanın literatüre katkısı, evli bireylerin ailede mahremiyet düzeyleri ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi anlamaya yarar sağlayacak olmasındandır.

1.5 Tanımlar

Araştırma kapsamında sıkça yer alan kavramların tanımları aşağıda yer almaktadır:

Ailede Mahremiyet: Aile üyelerinin karşılıklı olarak birbirlerinin özel alanlarının ve sınırlarının dokunulmazlığını kabul etmesi ve buna uygun davranış sergilemesi.

Genel Aidiyet: İlişkilerin kurulması, devam ettirilmesi ve geliştirilmesinde

önemli rol oynayan evrensel bir arzudur (Baumeister & Leary, 1995)

Kabullenme: “Ebeveyn kabulü, anne-babaların çocuklarına karşı gösterdikleri sıcaklık, şefkat, bakım, ilgi, destek ya da kısaca sevginin ön plana çıkması olarak tanımlanmaktadır” (Öngider, 2006).

Reddedilme: “Reddetme ise, bu duygu ve davranışların olamadığı veya belirgin şekilde esirgendiği, bunun yanı sıra, çocuğu inciten çeşitli fiziksel veya psikolojik davranış veya duyguların sergilenmesi olarak tanımlanabilir” (Öngider, 2006).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Ailede Mahremiyet

2.1.1. Aile

Sözlükte aile kavramı: “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik; aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümüdür.” Diğer bir ifadeyle: “birlikte oturan hısım ve yakınların tümü; eş, karı; aynı gaye üzerinde anlaşılan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü” anlamlarına gelmektedir (<https://sozluk.gov.tr>).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Ailenin Korunması başlığını taşıyan 41. maddesinde "Aile, Türk toplumunun temelidir" ifadesi geçmektedir.

Aileyi oluşturan fertler zamana, bölgelere, sosyal ve iktisadî yapıya göre farklılaşmaktadır. Geniş aile, bir aile reisinin başkanlığında eş, çocuk, gelin, torun, damat, dayı, amca, hala ve teyzelerden oluşmaktadır. Ataerkil veya anaerkil oluşumuna göre de aileyi oluşturan fertler değişmektedir. Çekirdek aile ise yalnızca anne, baba ve çocuklardan oluşmaktadır. Aile yönetiminde annenin ya da babanın oluşuna göre ataerkil (pederşâhî – patriarcal) yahut anaerkil (mâderşâhî – matriarcal) aileler oluşmuştur. Ayrıca eş sayısına göre de monogami dediğimiz tek eşlilik ya da poligami dediğimiz çok eşlilik özellikleri gösteren aile modelleri/sistemleri mevcuttur (Aydın,1989).

Aile birçok toplumda temel dinamik olma görevini korurken zamanla gelenekselden kopuş aile kurumunu da diğer kurumlar gibi etkilemiş, dönüştürmüştür; aile de etkilenerken değişime uğramıştır. Sosyal bilimcilerden bazıları ailenin yapısal yönden değişime uğradığını düşünürken bazıları da hem yapısal hem de işlevsel değişim geçirdiğini dile getirmişlerdir. Hatta aile kurumunun zamanla ortadan kalkacağını söyleyenler olduğu gibi değişimin tabii ve tarihsel zorunluluktan kaynaklandığını savunanlar da bulunmaktadır (Dikeçligil, 2012).

Aile, insanın temel güven ve mutluluk ihtiyacını karşıladığı aynı zamanda karşılıksız sevgiyi temel alan tek kurumdur (Özkan, 2022). Anlayış, sevgi, saygı, eşler arası uyum

ve sadakat temelli sağlıklı evlilik ve sağlam aile, sağlıklı ve sağlam toplumları oluşturacağından aile toplum açısından çok önemli bir yerdedir (Zeybekoğlu, 2013).

Aile sürekliliği bulunan bir yapı olup içerisinde güç değişiklikleri, krizler, yaşanan yeni olaylar gibi aktif halleri barındırır. Zaman zaman denge durumu değişkenlik gösterir. Sağlıklı aileler dengelerini sağlamak için gerekirse destek alarak ve mücadele ederek tekrardan dengeye ulaşırlar (Özgüven, 2017). Kişinin fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak zenginleştiği ilk yer ailedir (Mavili, Kesen, Daşbaşı, 2014). Dünyanın değişimi ailenin değişimi ile olur; aile böyle kıymetli ve mühimdir (Satir, 2018).

2.1.2. Mahremiyet

İnsanla birlikte var olan mahremiyet tarih boyunca belli şekillerde kaleme alınmış, üzerine tartışmalar yapılmıştır. Aslen Arapça olup ح-ر-م (h-r-m) kökünden türemiştir. He-ra-me fiili “yasakladı”, mahrem ise “yasak olan” anlamındadır. İngilizcede mahremiyetin karşılığı olarak “privacy” geçmektedir. Mahremiyet, Türk Dil Kurumu Güncel Sözlükte “gizlilik”, mahrem ise “yakın akrabadan olduğu için nikâh düşmeyen (kimse), başkalarına söylenmeyen, gizli” olarak tanımlanmıştır (sozluk.gov.tr).

Mahremiyet kavramı insanla ilişkili bir kavram olduğundan çok boyutludur. Bireyin hem psikolojik yapısı hem de sosyokültürel çevresiyle alakalı olan mahremiyet kavramı sosyolojik, psikolojik, hukuki, felsefi ve antropolojik boyutları olan çok yönlü bir kavramdır (Sezen, 2018). Bu çok boyutlu oluş ve kapsam genişliği kavramın tanımını zorlaştırmaktadır (Yüksel, 2009). Mahremiyet ile ilgili sosyolojik, dini, hukuki, psikolojik, felsefi ve daha birçok alanda çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Belsey’e (1992) göre mahremiyet; kişinin kendi hayatının dümenini başkasına vermemesidir. Yüksel (2003) mahremiyeti “kişilerin isterse yalnız kalabileceği veya başkalarıyla ne zaman, nerede iletişim kuracaklarına, hayatında neleri paylaşıp paylaşmamasını belirlemede bizzat kendilerinin karar verebildikleri bir alan üzerinde sahip olunan hak” şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca “mahremiyet bireyin yalnız başına kalma ile başkalarıyla birlikte olma isteği arasındaki karşılıklı bir alandır” demiştir (2003). Mahremiyet literatüründe önemli yere sahip olan Westin’e (1967) göre mahremiyet; kurumların, grupların ve bireylerin kendine dair bilginin hangi ölçüde, nasıl ve ne zaman paylaşılacağına karar vermesidir. Mahremiyet, kişinin toplumdan psikolojik veya fiziksel olarak kalıcı ya da geçici geri çekilmesidir. Yani Westin mahremiyeti; insanların kendisiyle alakalı bilgiler

üzerindeki kontrolü olarak tanımlamaktadır. Zira “mahremiyet, sadece kişisel bilgilerin gizlenmesini değil bu bilgilerin istenilen kişilerle istenilen ölçüde paylaşılarak yayılmasını kontrol etmeyi içermektedir” (Düzgüner, 2022).

Kişi yaş aldıkça kendini tanır, çevresiyle bağ kurar, nerede durması gerektiğini öğrendiği gibi başkalarına da nerede durmaları gerektiğini gösterir. Böylece birey diğer insanlarla sağlıklı ilişki kurabilir. Mahremiyet, birey ve toplum arasındaki ilişkinin düzenlenmesi için bir gerekliliktir (Göçmen, 2018). Birey zamanla kültürel ve sosyal kurallarla mahremiyeti öğrenir (Tarhan, 2012).

2.1.3. Mahremiyetin Sınıflandırılması

Mahremiyet sınıflandırılmaya çalışıldığında, geniş bir alana yayıldığından, literatürde birçok sınıflandırma görülmektedir. Öncelikle güncel hayatta da çokça karşılaşılan üç sınıflama dikkat çekmektedir (1) Kamusal alan denen ortak yaşam alanı; kişinin, herkese açık bir şekilde görülüp duyulması, izlenebilmesidir. (2) Özel alan ise tanıdıkların, bireylerin iş çevreleri ve yakınlarının oluşturduğu alandır. (3) Gizli alan ile de sadece kişinin bildiği bilgi ve eylemleri içeren ve sınırlı sayıda kişiyle paylaşılan en mahrem alanı ifade edilmektedir. Gizli olduğundan bu alana izinsiz girilmesi mahremiyet ihlali olacağından hukuki sonuçlar doğurur (Yüksel,2003).

Mahremiyetle ilgili sınıflama yaparken mahremiyet yazınında öne çıkan üçlü sınıflama şu şekildedir: (1) “beden mahremiyeti” (2) “bilgi mahremiyeti” (3) “mekân mahremiyeti” (Karahisar, 2011). Beden kişinin dokunulmazı olup kişi bedeninin ne kadarını ve kimin yanında örteceğini, kimin dokunabileceğini seçer. Bilgi mahremiyeti; kişinin, kendisi hakkındaki bilgileri, verileri ve dijital platformlardaki paylaşımları üzerindeki gizlilik ve korumayı ifade eder. Mekân mahremiyeti ise kişinin odası, evi, işyeri gibi yaşam alanlarına habersiz girilemeyeceğini ve izni dâhilinde girilebileceğini ifade eder.

Son zamanlarda ortaya çıkan ve konuşulan bir diğer mahremiyet türü de “dijital mahremiyet”tir. Yaşanan teknoloji devrimleriyle birlikte bireyin sağlık, eğitim başta olmak üzere birçok mahrem verisi medyaya taşındı. Bireyler ayrıca sosyal medya aracılığıyla bilgi, belge, konum ve görsellerini dijital ortamda paylaşarak bir nevi dijital vatandaş haline geldiler. Devletin veri tabanının dışında da indirilen oyun ve uygulamaların telefonlardaki birçok veriye erişim izni istemesi de mahremiyetin

korunmasını zorlaştırdı. Gerçek hayatla dijital ortam arasında yaşanan bu hızlı geçişle birlikte bireyin mahremiyeti önem kazandı. Gerçekte yapıldığı takdirde mahremiyet ihlali sayılacak şeylerin medyada gönüllü sergilenmesi “mahremiyetin gönüllü olarak ifşa”sını akıllara getiriyor (Akgül & Toprak, 2019). Esas olarak mahremiyet kişiyi hem başkalarından hem kendisinden koruyan bir sistemdir. Nitekim insanın şahsi değerleri dışardan olduğu gibi içerden de kendi dürtü ve istekleriyle zarar görebilmektedir (İder, 2022).

2.1.4. Ailede Mahremiyet

Toplumun en küçük kurumsal yapısı olan aile, mahremiyet gibi insanlıkla birlikte var olmuştur. Aile çocuğu yetiştirip topluma kazandıran ve böylece yeni bir toplum inşası sağlayabilecek olan yapıdır (Özkan, 2022). Evlilikle kurulan aile cinselliğin denetim altına alınması için hemen her toplumda var olagelmıştır. “Cinselliğin toplumsal denetiminin aile tarafından sağlanması, ahlaki ve kültürel bir form kazanması aile ile mahremiyetin ontolojik birlikteliğine işaret etmektedir” (Akın, 2022). Toplumumuzda ve birçok toplumda cinsellik ve kadın, mahremiyetin temel unsurlarından sayılmıştır.

Aile, özel bir alanı temsil edip kendi başına mahrem bir kurumdur. Bunun yanında aile içinde de mahremiyetle birlikte sınırlar vardır ve olmalıdır. Her bireyin kendi mahremiyetinin yanında eşlerin mahremiyeti, çocukların mahremiyeti, cinsiyetlerin mahremiyeti korunmalıdır. Bunun yanında çocuğa mahremiyet eğitiminin verilmesi, ebeveynler çocuğun yanında değilken çocuğun kendini koruyabilmesini sağlar. Anne – baba, çocuğa, bedenlerinin kendilerine özel olduğunu, özel ve dokunulmaz bölgeleri ve kişisel sınırlarını anlatmalıdırlar (Altıntaş, 2022). Böylelikle çocuklar hem sağlıklı kimlik geliştirebilir hem de cinsel istismardan korunabilirler (Altundağ, 2019; Aktepe, 2009; Türkmen & Akbaş, 2021).

Anne-baba çocuğa mahremiyeti ve sınırları öğretirken kendileri de bu sınırlara dikkat etmelidirler. Çocuğu zorla öpmek, özel bölgelerini sevgi nesnesi haline getirmek, çocuğun özel alanına izinsiz girmek gibi ihlaller çocuğun mahremiyet algısını olumsuz etkileyecektir. Çocuk, ebeveynlerinin ihlal ettiği sınırlarına başkalarını da alacaktır. Çocuğun mahremiyet algısını sağlıklı bir şekilde oluşturmak; benlik algısı, kimliği ve cinsel kimliği açısından olumlu dönütler sağlayacaktır (Altıntaş, 2022).

Teknoloji devrimleriyle birlikte post modern dönemde hem bireysel mahremiyetin hem de aile mahremiyetinin dönüştüğü ve mahremiyet sınırlarının belirsizleştiği göze çarpmaktadır. Bireyin yaşamının devlet ve büyük şirketler aracılığıyla gözetlenmesi, sosyal medyada yapılan paylaşımların mahrem yerler ve mahrem anları içermesi zamanla mahremiyet algısını değiştirmiştir. Nihayetinde bireyler için mahremiyetin gönüllü olarak ifşa edilmesi cazip hale gelmiştir (Yılmaz, 2022).

2.1.5. Mahremiyete Kuramsal Yaklaşımlar

Mahremiyet yazınında Batılı düşünürler tarafından ortaya konan ve hala geçerliliğini koruyan kuramlardan en önemlileri Westin, Altman ve Petronio'nunkilerdir (Margulis, 2011). Bu düşünürler kuramlarını, bireyin, toplumsallaşma sürecinde kendisiyle alakalı ne kadar bilgi paylaşacağı düşüncesine dayandırmaktadırlar. Dolayısıyla mahremiyet düşüncesi, iletişim temeline oturmaktadır ve onun aracılığı ile gerçekleşmektedir.

Mahremiyet çalışmalarının öncüsü Westin (1967) mahremiyeti dört boyut/durum olarak incelemiştir. “Yalnızlık, yakınlık, anonimlik, kendini sakınma/muhafaza etme” dört boyutu ifade ederken; “kişisel özerklik, duygusal rahatlama, kendini değerlendirme, sınırlı ve korumalı iletişime geçme” dört nedene işaret eder. Yalnızlık, kişinin gözlerden uzaklaşması, yakınlık, kişinin tercih ettiği bir veya birkaç kişiyle gözetimden ırak kurduğu samimi ve rahat ilişkidir. Anonimlik ise bireyin kamusal alanda gözetlenme, aranma, kimlik saptama olmadan gerçekleştirdiği eylemleri kapsar (Kalamani, 2017). Kendini muhafaza ise bireyin iletişimde sınır çizip istemediği durumlara karşı bariyer koyabilmesidir. Ayrıca Westin (1970) mahremiyeti tehdit eden üç durumdan bahseder: Kendini ifşa etme, merak ve gözetleme. Bu üç durumu şöyle açıklar: Mahremiyete yönelik ilk tehdit kişinin kendini ifşa etmesidir. Mahremiyet bilindiğinin aksine her zaman ikinci kişiler tarafından ihlal edilmez, insanın kendisi de mahremiyetini çığneyebilir. Kişiler siyasi tutumları, gelir bilgileri veya dinsel inançları hakkında bilgi vererek kendi yaşam alanlarını ve mahremiyetlerini kısıtlayabilirler. Tehdit kaynaklarının ikincisi olan merak, insana dair olup bilim ve gelişmenin kaynağıdır. Aynı zamanda merak, olumlu işlevinin yanında kişinin, ötekine dair mahremleri bilme isteğidir. Böylelikle medya, iletişim araçları insanların bu beklentisini de gideren bir araç olarak işlev görmektedir. Üçüncü tehdit kaynağı ise gözetlemedir. Gözetleme sosyolojik bağlamda daha üst olanların diğerleri üzerinde kontrolleridir. Ebeveynler çocukları,

öğretmenler öğrencileri, devletler kurumları ve halkını gözetim altına alarak hâkimiyetini kurar (Yüksel, 2003).

Westin'den etkilenen Altman (1975) için mahremiyet kişinin “kendisine erişimi seçici denetim altına almasıdır”. Mahremiyetin üç özelliğini şöyle belirtir: Kültürel temelli olması, toplumsal bir süreç olması ve son olarak mahremiyetin psikolojik etkilerinin, kişilerarası iletişimi, kişinin fiziksel çevresini ve bireylerin toplumsal dünyalarını içermesidir (Akt. Gifford, 1997).

Petronio'nun “iletişim mahremiyeti yönetimi teorisi” olarak da bilinen teorisi, kişinin özel bilgilerini gizleme veya ifşa etme hususunda karar verme şekillerini içeren araştırma teorisidir. Petronio'nun gizlilik yönetiminde mahremiyetin sınırları ve paylaşılan bilginin altı çizilir ve bunlara ilişkin 5 sav ileri sürer: 1- Kişiler özel bilgilerine sahiptirler ve kendilerinde bu bilgileri kontrol etme hakkı görürler. 2- Kişiler bilgi akışını denetlemek için gizlilik kuralları oluşturarak mahrem bilgilerini kontrol ederler. 3- Özel bir bilgi paylaşıldığında bu bilgiyi alan diğeri enformasyonun ortak sahibi haline gelir. 4- Özel enformasyonun ortak sahipleri bilginin gizliliği ile ilgili kuralların üzerinde konuşmalıdır. 5- Özel bilginin ortak sahipleri gizlilik kurallarına uymadıkları takdirde sınır türbülansı oluşabilir (Margulis, 2011).

2.1.6. Mahremiyet Alanında Yapılan Araştırmalar

Araştırmacılar, mahremiyet ölçeklerini birçok konunun aydınlatılması için kullanmışlardır. Sosyal ağlar ve dijitalde mahremiyet, hasta sağlığı ve sağlık verilerinin mahremiyeti, cinsel istismar, mahremiyet algısının dönüşümü, konut mahremiyeti, mahremiyet eğitimi, benlik ve mahremiyet incelenen konuların arasında ön plana çıkanlardır. Son yüzyılda yaşanan gelişmelerle birlikte mahremiyet farklı hususlarda yeniden ele alınmıştır. Medyanın da bireylerin hayatına aktif bir şekilde dâhil olmasıyla mahremiyet sanal mecralarda da söz konusu olmaya başlamıştır.

Dijital mahremiyet kaygısının incelendiği çalışmalarda profili veya hesabı olmayan katılımcıların mahremiyet kaygılarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Acılar & Mersin, 2015). Kaplan'ın (2017) 18 öğrenci ile yaptığı görüşmelerde dijital mahremiyetinin ihlali konusunda kaygı hissetmeyen kimse yoktur. Katılımcılar sosyal mecralarda mahremiyetin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Zengin, Zengin ve Altunbaş'ın (2015) 145 lisans öğrencisiyle yaptığı görüşmelerde erkekler kadınlara göre

dijital platformlarda görüş bildirirken daha düşük mahremiyet kaygısı gütmektedirler. Acılar ve Mersin'in (2015) niversiteli 789 öğrenciyle yaptığı çalışmada da kadınların kaygı düzeyi erkeklere göre yüksek çıkmıştır. Yaş değişkeni de göz önüne alındığında yapılan araştırmalar yaş arttıkça mahremiyet kaygısının da arttığını göstermektedir (Acılar & Mersin, 2015; Broeck vd., 2015; Kalaman, 2016).

Çaycı ve Karagülle (2014) 327 Facebook kullanıcısıyla yaptıkları kuşak çalışması araştırmasında 1995 sonrasında doğanların gerçek ve dijital hayatta farklı mahremiyet algısına sahip olmadıklarına ulaşmışlardır. Z kuşağı dedikleri bu yaş aralığındakiler gerçek hayatta paylaştıkları şeyleri medyada paylaşmaktadırlar. Ancak X ve Y kuşakları ise (1965-1980 ve 1981-1994) sosyal mecraları sosyalleşme amacı ile kullandıklarından ev içerisi de dahil tüm fotoğraflarını paylaşmaktadırlar. Yıldız'ın (2012) alışmasında da bunu destekler şekilde Y kuşağının paylaşım yaparken mahremiyete daha az dikkat ettiği görülmüştür.

Farkındalığın, dijital mahremiyeti nasıl etkilediğiyle ilgili çalışmalara bakıldığında Facebook kullanıcılarının mahremiyete yönelik farkındalıkları arttıkça kendileriyle ilgili daha az bilgi paylaşımında bulundukları görülmüştür (De Wolf vd., 2014; Oz, 2014). Aynı zamanda enformasyonun algılanan mahremiyet düzeyi ne kadar yüksekse o oranda az paylaşılmaktadır (Masur & Scharkow, 2016).

Karagülle (2015) mahremiyet algısının dönüşümünü incelediği Facebook merkezli araştırmasında, değişen kültür algısına bağlı olarak mahremiyet algısının günden güne değiştiğini, kişilerin de kendilerini ifşa ettiklerini ve bunun problem oluşturmayacağını söyler.

Dijital mahremiyet ve mahremiyetin dönüşümüyle ilgili çalışmalar göz önüne alındığında sosyal mecralarda yapılan gzetlemelerin hem birey hem de toplumun mahremiyetine zarar verdiği sonucuna ulaşılıyor (Dedeoğlu, 2012; İsmayılov & Sunal, 2012; Berkup, 2015; Türk & Demirci, 2016).

Cinsel istismar hem maruz kalan için hem de ailesi için kabullenilmesi zor bir olaydır. Ancak ocuk her zaman yabancılar tarafından cinsel istismara uğamaz. Ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalarda, istismarın %66,3–78,0'ının aile, akrabalar ve tanidik kimseler tarafından gerçekleştirildiği ortaya konmuştur (Bahali vd., 2010; Erdoğan vd., 2011; pr vd., 2012). Bu rakamlar ailenin alması gereken rolü bütün açıklığıyla gözler önüne sermektedir. Ancak Elikk ve Sönmez (2011)'in araştırmalarında anne ve

babaların yarısına yakınının cinselliği ve cinsel eğitimi yanlış tanımladıkları görülmüştür. Çocuk gelişiminde kritik öneme sahip olan ebeveyn ve öğretmenlerin mahremiyet, sınır ve cinsel istismar konusunda bilinçlenmeleri gerekmektedir.

2.2. Aidiyet

Aidiyet Arapça kökenli bir kelime olup ‘ilişkili olma’ ‘mensubiyet’ ve ‘ait olma’ anlamlarına gelir. Ait olma kişinin ruh sağlığında ana dinamiklerden kabul edilmektedir (Ersanlı & Koçyiğit, 2013). Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde üçüncü sırada yer alan aidiyet, bireyin istedikleriyle bağ kurmasını sağlayıp güven gereksinimini gideren, içinde iletişim, etkileşim ve sorumlulukları barındıran bir duygudur (Alptekin, 2011). Hagerty vd. (1992) aidiyet duygusunu bireyin deneyimlerine dayanan ve insanın kendisini içinde bulunduğu sistemin ve çevrenin ayrılmaz bir parçası olarak hissetme deneyimleri olarak tanımlamışlardır (akt. Korkut & Gençtürk, 2020). Bireyin içerisinde bulunduğu çevrede kendine ait bir yerin var olduğunu ve bu çevrede onaylanmasıyla kendisini değerli hissetmesidir (Uslu & Gizir, 2017).

Aidiyet başlı başına bir duygu olmasının yanında diğer kimselerle karşılıklı kabul ve etkileşim içerisinde gelişir (Mavili, Kesen & Daşbaş, 2014). Birey bulunduğu çevrede onaylanıyorsa kabul gördüğünü hisseder ve aidiyet nüvelenir (Alaca, 2011).

Baumeister ve Leary (1995) yazdıkları makalede ait olmanın bir ihtiyaç ve temel bir güdü olduğunu vurgulamışlardır. Aynı zamanda aidiyetin, ilişkilerin kurulması, devam ettirilmesi ve geliştirilmesinde önemli rol oynayan evrensel bir arzu olduğunu dile getirmişlerdir. Yani aidiyet ihtiyacı güçlü, temel ve yaygın bir güdüdür ve önemli derecede psikolojik doyum sağlamaktadır. Bireyin yaşadığı çevre tarafından kabul edilmesi birey üzerinde mutluluk, huzur, memnuniyet gibi duygulara neden olurken kabul görmeyip dışlanması üzüntü, depresyon, kaygı ve yalnızlık gibi duygulara neden olmaktadır.

Adler aidiyeti ele alırken sosyal ilgi kavramını kullanır. Sosyal ilgi, kişinin kendini insanlığın bir üyesi ve topluma ait hissetmesi olarak açıklanabilir. Birey dünyaya gelirken insanlarla ilişki kurma potansiyeli taşır. Aidiyet duygusu, sosyal ilgi denilen davranış ve duygu süreçlerine yardımcı olarak bireyin sosyal hayata ve topluma uyum sağlamasına destek olur (Curlette & Kern, 2010, akt. Biter, 2021).

İlişkinlik ve mensubiyet bağlamında aidiyet, kimlik oluşumunda büyük öneme sahiptir. Kimlik kartlarımız doğal aidiyetlerimizi belirtirken ruhsal kimliğimiz ise kendimizi nereye ait hissettiğimiz ve nerede var olabildiğimizle ilgilidir. Kişinin sahip olduğu aidiyet duygusu, onun nelere ait hissettiğini kimde veya hangi şartlarda var olabildiğini gösteren bir duygudur. “Bir kimlik bir özellik gösterdiğine göre ve bir kimliğin işlevi, benzeyenleri ya da benzemeyenleri belirtmek, sınıflamak olduğuna göre, kimliğin bir aidiyet gerçeği olduğu ve ayırt edici işlevi olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır” (Ergun, 2000).

William Glasser’in seçim kuramına dayanan gerçeklik terapisi insanın hayatını yönlendiren beş temel ihtiyaçla dünyaya geldiğini söyler: ‘Hayatta kalma’, ‘güç/başarı’, ‘sevgi ve ait olma’, ‘bağımsızlık veya özgürlük’ ve ‘eğlence’ (Corey, 2012). Ait olmanın üç farklı biçimi vardır:

- Aileye ait hissetme
- Bir gruba ya da topluluğa ait hissetme
- Bir mesleğe ait hissetme

İlişki içinde olunan insanlarla karşılaştırıldığında, kişinin vermeye ne kadar istekli olduğu; ait olma ve sevgi ihtiyacının düzeyini belirler (akt. Akpınar, 2013).

2.2.1 Aile Aidiyeti

Aile, fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimin ilk başladığı yerdir. İnsanlar aile üyeleri ile aralarındaki bağ ve aidiyet duygusu ile dayanıklılık kazanıp ileriki yaşamlarında pek çok sorunla mücadele edebilecek hale gelirler (Mavili, Kesen & Daşbaşı, 2014). Kişinin varoluşsal aidiyet duygusunu kazandığı ilk yer ailesidir (Uslu, 2012).

Ailede aidiyet duygusu çocuğun anne ve babasıyla karşılıklı ve sürekli olarak inşa ettiği duygusal bağ ifade etmektedir. Aile üyelerinin kendi aralarında karşılıklı olarak kurdukları bu bağ, onlara kendilerini güvende hissettirerek çocukların da pozitif aidiyet duygusu geliştirmelerini sağlar (Açıkel, 2019). Aileler bireylerin, güvende hissetme, saygı ve sevgi görme, değerli olma ve gruba ait hissetme gibi sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda onlar için destekleyici ve koruyucu işleve de sahiptir (Özkan, 2022). Böylelikle aile üyeleri hem birbirlerine aidiyet duygusuyla bağlı

hem de aileleri dışında bir hayat sürdürebilecek potansiyel kazanarak kendilerini gerçekleştirebilirler (Özkan & Kılıç, 2013).

Kimlik ve aidiyet duygusunun temelinde bağlanma vardır. Aidiyet duygusunun varlığından söz edebilmemiz için kişinin ilişki kurduğu başka kişi veya grupla arasında duygusal bağın olması gerekir (Ruppert, 2014 akt. Biter, 2021). Bireyin yaşadığı aile sisteminde aidiyet bağı sağlam olursa birey, kamusal ve toplumsal alanla ilişki kurmakta zorlanmayacaktır. Aile aidiyet duygusunun güçlü olmadığı sistemlerde birey, çevresindeki zorluklarla baş etmede zayıf kalacaktır (Mavili, Kesen & Daşbaşı, 2014). Birey, ailesinde aidiyet ihtiyacını karşılar ve aitlik bağlarını oluşturabilirse kendi duygusal sisteminin aitlik döngüsünü tamamlar ve hem hissettiği olumlu duygular hem de başarıları artar (Dere & Kılıç, 2016).

Birey, aidiyet gereksinimlerinin giderilmesine en çok aile içerisinde ihtiyaç duyar. Aynı zamanda bireyin hissettiği dâhil olmaya dair ihtiyaçları da aile içerisinde giderilmelidir (Saki, 2018). Birey ve ailesinin arasına çeşitli nedenlerle mesafe girdiği takdirde birey aidiyet ihtiyacını karşılayamazsa mutsuzluk ve yalnızlık hislerine kapılır (Kır, 2011).

2.2.2 Aidiyet Üzerine Yapılan Bazı Araştırmalar

Yeter (2019) Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerini aile aidiyetine göre yordayıp yordamadığını incelemek için 517 kişiyle yaptığı çalışmada öğrencilerin aile aidiyet puanı ile mutluluk puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda kendilik aidiyeti ve mutlulukla aile aidiyeti arasında anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur.

Yılmaz ve Büyükcebeci'nin (2019) 396 katılımcıyla aidiyet ve mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemindeki mutluluk anılarının rolünü saptamak için yaptıkları çalışmada aidiyet ve mental iyi oluş arasında ve aidiyet ve çocukluk çağı huzur ve mutluluk anıları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Böylece araştırma, aidiyetin kaynağının huzurlu, sağlıklı ve mutlu bir çocukluk geçirmek olduğunu göstermiştir.

Daşbaşı ve arkadaşlarının (2017) duygu stili ve aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi incelemek için 1748 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada önemli bulgulara varılmıştır. Araştırmada erkeklerin aile aidiyet düzeyi kadınlara göre anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Kırsal kesimde yaşayanların aile aidiyeti büyük şehirlerde yaşayanlara

göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şiddete maruz kalmayan katılımcıların aile aidiyeti düzeyi şiddete maruz kalan katılımcılardan anlamlı derecede yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların duygu stillerine göre aile aidiyeti düzeylerinin farklılaştığı görülmüş; problem çözümünde ilgisiz ve suçlayıcı yaklaşım sergileyen katılımcıların aidiyet puanları; akılcı, sakinleştirici ve uyumlu yaklaşım sergileyenlere göre daha düşük çıkmıştır. Ebeveyn tutumları açısından bakıldığında demokratik, aşırı ilgili ve koruyucu ebeveynli katılımcıların aidiyeti otoriter ebeveyne sahip olanlardan daha yüksek bulunmuştur. En düşük aidiyet ise ilgisiz yaklaşım sergileyen ebeveyne sahip katılımcılarda görülmüştür.

Avşar'ın (2019) boşanmış ve boşanmamış ailelerde büyüyen 370 çocuk üzerinde yaptığı çalışmada psikolojik sağlamlık ve aile aidiyetini temel alarak karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Boşanmamış ailede yetişen çocukların aidiyet puanları boşanmış ailede yetişen çocuklara göre yüksek bulunmuştur.

Doğan (2006) öğrencilerin iyilik hallerini etkileyen faktörleri bulabilmek için 936 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada hem ailesinden hem de arkadaşlarından sosyal anlamda destek gören öğrencilerin iyilik halleri diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur.

Biter (2021) aile aidiyeti, bağlanma stilleri ve benlik saygısı düzeylerini ilişkisel olarak ortaya koymak için 440 kişi üzerinde yaptığı çalışmada aile aidiyet düzeyi artarken benlik saygısı da artmaktadır. Aynı zamanda katılımcıların aile aidiyet düzeyleri arttıkça güvenli bağlanmaları da artmakta, kaygılı/kararsız ve kaçınan bağlanma düzeyleri düşmektedir. Kardeş sayısı arttıkça aile aidiyet düzeyi azalmaktadır.

Slaten ve Baskin (2013) aile ve akran aidiyet düzeyinin kariyer ve karar verme konusundaki güçlükleri yordayıp yordamadığını inceledikleri çalışmalarında aile ve akran aidiyetinin karar verme güçlüklerini etkilediği görülmüştür. Katılımcıların aile aidiyet düzeyleri artarken akademik motivasyonlarının da arttığı aynı zamanda karar verme güçlüklerinin ve psikolojik sıkıntılarının azaldığı görülmüştür (akt. Biter, 2021).

Gailliot ve Baumeister (2006) 117 üniversite öğrencisi üzerinde benlik saygısı ve aidiyet algısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bireylerin aidiyet algıları yükseldiğinde benlik saygıları da yükselmektedir (akt. Biter, 2021).

“Bireyin nereye ve kime ait olduğunu öğrenmesi; kendi varoluşunu tamamlamaktadır. İnsanoğlu çocukluğunda ilk önce ailesine, sonra kültürel gruplara ve geniş topluluklara

ait olmaktadır. Aidiyetin tamamlanmasının en önemli faktörü bir bireyin insanlarla olan ilişkisinin kalitesidir, eğer bir ilişkinin temeli güçlü ise o kişinin ait olma güdüsünün tamamlanması da yüksektir.” (Akın vd. 2016).

2.3. Genel Aidiyet Ölçeğinin Alt Boyutları: Reddedilme ve Kabullenme

Kabullenme ve reddedilmenin yetişkin bir birey üzerinde etkisinin ne olduğunun anlaşılabilmesi için çocukluğunda algılamış olduğu ebeveyn kabul ve reddinin anlaşılması gerekir. Bu bağlamda ebeveyn kabulü, anne-babanın çocuklarına gösterdikleri bakım, ilgi, sıcaklık, şefkat, destek veya kısaca sevginin ilişkide ön plana çıkması olarak tanımlanabilir. Reddetme ise, sözü geçen duygu ve davranışların olmadığı veya büyük ölçüde esirgendiği bununla birlikte çocuğa fiziksel ve psikolojik olarak incitici davranışların sergilenmesidir (Öngider, 2006).

Ebeveyn kabul ve reddi üzerine Rohner’in 1975’te ortaya koyduğu Ebeveyn Kabul-Red Kuramı (Parental Acceptance And Rejection Theory) alan yazınında temel işlevi görmektedir. EKAR, ebeveynlerin kabul ve red davranışlarını türlü değişkenler açısından inceleyen bir kuramdır (Rohner & Khaleque, 2005). Ebeveyn davranışlarını inceleyen EKAR, bu davranışların yetişkinlerdeki ve çocuklardaki zihinsel tasarımlarının nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koymaya çalışan sosyalizasyon kuramıdır. Kuram ebeveynliğin kalitesini incelemekte ve bunun çocukluk ve yetişkinlikteki olası sonuçları ile ilgilenmektedir. İnsanlar için, kendilerini yetiştiren kişiler büyük önem taşımaktadır. Bundan dolayı çocukları, ebeveynleri tarafından reddedilmek veya kabul edilmek kadar etkileyen hiçbir deneyim yoktur (Öngider, 2006).

EKAR teorisine göre çocukların temel ihtiyaçları, ebeveynlerinden aldıkları bakım, destek, sevgi ve konfordur (Rohner & Khaleque, 2005). Ebeveynlerin çocuklarını kabul etmeleri, fiziksel (öpme, sarılma, okşama gibi) veya sözel (iltifat etme, çocuk hakkında veya çocuğa iyi/güzel gelecek şeyler söyleme) olarak ifade edilebilir. Çocukların ebeveynleri tarafından reddedildiklerini algılamaları ise 4 ebeveyn tutumunun farklı kombinasyonları ile ortaya çıkabilmektedir: 1) Duygusuz ve soğuk, 2) Saldırgan ve düşmanca, 3) İhmalci ve kayıtsız, 4) Ayırışmamış reddetme. Ayırışmamış reddetme, ebeveynin çocuğunu ihmal ettiği veya şefkatsiz ve saldırgan olduğuna dair bir işaret

olmamasına rağmen, çocuğun anne-babasının umurunda olmadığına ya da onlar tarafından sevilmediğine dair inancıdır (Öngider, 2006).

Kabul edilme ve reddedilme üzerine yapılan çalışmalar çocuklukta algılanan ebeveyn kabul ve reddinin hangi sonuçlara neden olduğu ile ilgili önemli veriler sunmaktadır. Salahur (2010) 266 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmasında katılımcıların çocukken algıladıkları ebeveyn kabul-red oranının yetişkinlikteki bağlanma özelliklerinin ve depresif belirtilerinin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ebeveyn kabul/red düzeyinin depresyonu yordadığı sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda annenin toplam red puanı ile babanın algılanan ihmalinin, yetişkin bağlanmasında hem kaçınma hem de kaygı düzeyini yordadığı tespit edilmiştir. Yine Pektaş (2015) ın 352 lisans öğrencisi üzerinde ebeveyn kabul-reddi ile depresyon ve sürekli kaygı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışmasında ebeveyn reddi ile depresyon ve sürekli kaygı düzeyleri arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda ebeveyn reddi ile katılımcıların duygu düzenleme güçlüklerinin bütün boyutları arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Yakmaz (2012) ın Anne kabul/red düzeyi ile çocuğun davranış sorunları arasındaki bağı incelemek için 60 çocuk ve anneleriyle yaptığı çalışmasında anne kabul/red düzeyinin çocuğun davranış sorunları üzerinde önemli etkisi olduğu görülmüştür. Dural ve Yalçın (2014) 406 üniversite öğrencisi ile ebeveyn kabulü ve psikolojik uyum arasındaki bağı inceledikleri çalışmalarında ebeveyn kabul ve reddinin psikolojik uyumu yordadığı sonucuna varmışlardır.

Eryavuz (2006), algılanan ebeveyn kabul ve reddinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkileri etkileyip etkilemediğini ortaya koymak için 298 evli ve bekar katılımcı üzerinde yaptığı çalışmasında çocukken ebeveyni tarafından kabul edilmiş olan katılımcıların bugün eşleri tarafından kabul algıları daha yüksek çıkmıştır. Yakın ilişkilerinden memnun olmayan katılımcılar ise ilişkilerinden memnun olanlara göre hem çocuklukta ebeveynleri hem de bugün eşleri tarafından daha fazla red algılamaktadırlar. Ayrıca çocukluğunda ebeveynleri tarafından red algılayan katılımcıların psikolojik uyumu daha düşüktür.

Kayadibi (2015) parçalanmış ailelerde çocukların, anne kabul/red algılama düzeylerinin benlik saygısı üzerine etkilerini incelemek için 252 ilköğretim öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmasında çocuğun anne kabul algısı arttıkça özsaygı düzeyi de artmaktadır. Red algısı arttığında ise benlik saygısı düzeyi azalmaktadır.

BÖLÜM III

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli

Evli bireylerin Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesine yönelik bu çalışmada niceliksel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinde ortaya çıkan ilişkiler bir değişkendeki durumun bilinerek diğerinin kestirilmesi şeklinde yorumlanırsa yararlı sonuçlar verebilmektedir (Karasar, 2016). Bu çalışmada, Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın yordayan değişkeni ailede mahremiyet, yordanan değişkenleri genel aidiyet (kabullenme, reddedilme) olarak belirlenmiştir.

3.2.Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, 18 yaş ve üzerinde olup evli bireyler oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleminin belirlenmesi noktasında ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemeyi, belirli niteliklere sahip veya belirlenmiş birtakım kriterlere uygun olarak oluşturulan bir yöntem şeklinde açıklamak mümkündür (Büyüköztürk ve ark., 2012). Açıklanan bilgi kapsamında araştırmanın örneklemine ilişkin ölçütler, evli 18 yaş ve üzerindeki bireyler olarak belirlenmiştir. Çalışmada toplam 324 kişiye ulaşılmıştır ancak dahil olma kriterlerini taşımayan 12 katılımcının verileri çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmanın kriterlerine uygun olan verilere göre çalışmanın örneklemi; 207'si (%66.3) kadın ve 105'i (%33.7) erkek olmak üzere toplam 312 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmaya dahil olan katılımcı bilgilerine Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

<i>Değişken</i>	<i>F</i>	<i>%</i>
Cinsiyet		
Kadın	207	66,3
Erkek	105	33,7
Toplam	312	100
Yaş		
20-30 yaş	66	21,2
31-40 yaş	114	36,5
41-50 yaş	92	29,5
51-60 yaş	28	9,0
61 yaş ve üzeri	12	3,8
Toplam	312	100
Eğitim Durumu		
İlk- Orta- Lise	57	16,7
Üniversite	126	40,4
Üniversite üstü	134	42,9
Toplam	312	100
Sosyo-ekonomik Durum		
Yetersiz	42	13,5
Orta Düzeyde	182	58,3
İyi	82	28,2
Toplam	312	100
İlişki Süresi		
0-5 yıl	78	25,0

6-10 yıl	58	18,6
11 yıl ve üzeri	176	56,4
Toplam	312	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada toplanacak veriler için katılımcıların demografik bilgileri, eğitim durumu, sosyo-ekonomik düzeyleri, evlilik süresine ilişkin soruların bulunduğu, araştırmacının geliştirdiği kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Bununla birlikte araştırmada, ailede mahremiyetin belirlenebilmesi amacı ile Akın, Güneşer ve Güneşer (2019) tarafından geliştirilen Ailede Mahremiyet Ölçeği; bireylerin sosyal ilişkiler çerçevesinde aidiyet duygularının düzeyini belirleyebilmek amacı ile Akın, Raba, Rada, Yılmaz ve Rada (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Genel Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. (GAÖ; Malone, Pillow & Osman, 2012)

3.4.1 Kişisel Bilgi Formu

Çalışmanın örneklemini oluşturan evli bireylerin demografik özellikleri ile evlilik süresi ile ilgili bilgilerin alınabilmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan formda katılımcının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sosyo-ekonomik düzeyleri ve evlilik süresine ilişkin sorular bulunmaktadır.

3.4.2 Genel Aidiyet Ölçeği (GAÖ)

Gerçekleştirilen çalışmada Genel aidiyet ölçeğinin güvenilirliğinin belirlenmesine ilişkin yapılan analizler sonucunda ölçeğin kabullenme ve reddedilme boyutlarına ait güvenilirlik değeri (Alpha) sırasıyla .89-.91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için ise Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunmuştur.

3.4.3 Ailede Mahremiyet Ölçeği (AMÖ)

Bu çalışmada Ailede Mahremiyet Ölçeğine ilişkin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Bu doğrultuda ölçeğe ilişkin güvenilirlik analizleri sonucunda; ölçeğin tamamı için Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .81 olarak bulunmuştur.

4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada öncelikli olarak 324 katılımcının verileri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda araştırmaya katılan ancak evli olmayan veya 18 yaşını doldurmamış

katılımcıların verileri dahil etme kriterlerini sağlamadığı için veri setinden 12 değer çıkarılmıştır. Tüm istatistiki işlemler dahil etme kriterini sağlayan 312 veri ile gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak değişkenlerin dağılım şekli incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen değerler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Çarpıklık ve basıklık değerleri

Değişkenler	Çarpıklık	Basıklık
Ailede Mahremiyet	-.988	.723
Genel Aidiyet	.321	-1.353
Kabullenme ^{GAÖ}	-.024	-.790
Reddedilme ^{GAÖ}	.088	-1.310

Not. ^{GAÖ} Genel aidiyet alt boyutu

Tablo 2.’de görüldüğü şekilde; çarpıklık değerlerinin -.98 ile .32 aralığında, basıklık değerlerinin -1.35 ile .723 aralığında değiştiği gözlemlenmiştir. Elde edilen değerlerin -2.00 ve +2.00 değerleri arasında olması nedeniyle veri setinin normal dağılım sergilediği kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2010).

Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Katsayısı ile analiz edilmiştir. Ailede Mahremiyetin ve Genel Aidiyetin değişkenlere göre incelenmesinde ise ikili karşılaştırmalar için Bağımsız Gruplar için t-Testi, ikili karşılaştırmalardan daha fazla karşılaştırmalar için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak, homojenlik Levene testi ile yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde ailede mahremiyet ile genel aidiyet arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin bulgular verilmiştir. Araştırmanın bu kısmında ayrıca katılımcıların cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ile evlilik süresine göre incelenmesine yönelik bulgular sunulmuştur.

4.2. Ailede Mahremiyet ve Genel Aidiyet İçin Betimsel İstatistikler

Tablo 3. Ailede Mahremiyet ve Genel Aidiyet İçin Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Ortalama	ss	Çarpıklık	Basıklık
1. Ailede Mahremiyet	312	84,65	8,10	-.988	.723
2. Genel Aidiyet	312	58,98	13,71	.321	-1.353
3. Kabullenme ^{GAÖ}	312	29,75	6,86	-.024	-.790
4. Reddedilme ^{GAÖ}	312	18,76	9,04	.088	-1.310

Tablo 2’de Ailede Mahremiyet Ölçeği ve Genel Aidiyet Ölçeği puanları için çarpıklık-basıklık değerleri ile ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Ailede Mahremiyet Ölçeği için ortalama= 84,65, standart sapma= 8,10, çarpıklık= -.988 ve basıklık= .723 olarak hesaplanmıştır. Genel Aidiyet Ölçeği için ortalama= 58,98, standart sapma= 13,71, çarpıklık= .321 ve basıklık= -1.353 olarak hesaplanmıştır. Genel Aidiyet Ölçeğinin alt boyutlarından Kabullenme için ortalama= 29,75 ve standart sapma= 6,86, çarpıklık= -.024 ve basıklık= -.790 olarak hesaplanmıştır. Genel Aidiyet Ölçeğinin diğer alt boyutu olan Reddedilme için ortalama= 18,76 standart sapma= 9,04, çarpıklık= 0.88 ve basıklık= -1.310 olarak hesaplanmıştır.

4.3.Korelasyon Bulguları

Tablo 4: Korelasyon bulguları tablosu

Değişkenler	1	2	3	4
1. Ailede Mahremiyet	-			
2. Genel Aidiyet	.221**	-		
3. Kabullenme ^{GAÖ}	.344**	.815**	-	
4. Reddedilme ^{GAÖ}	-.074	-.898**	-.477**	-

Not. * $p < .05$; ** $p < .01$; ^{GAÖ} Genel aidiyet alt boyutu

Tablo 3’te görüleceği üzere ailede mahremiyetin, genel aidiyet ($r = .22, p < .01$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkili olduğu görülmüştür.

Ailede mahremiyet ile genel aidiyetin alt boyutları ele alındığında; kabullenme alt boyutu ($r = .34, p < .01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Genel aidiyetin reddedilme alt boyutu ($r = -.07, p > .01$) ile ailede mahremiyet incelendiğinde ise negatif yönde anlamlı olmayan ilişki sergilediği görülmüştür.

Genel aidiyetin alt boyutları kendi aralarında incelendiğinde; kabullenme alt boyutu ile reddedilme alt boyutu ($r = -.47, p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu görülmüştür.

4.4. Ailede Mahremiyetin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ailede mahremiyetin demografik değişkenlerle ilişkileri ele alınmıştır. Ailede mahremiyetin cinsiyet değişkeniyle ilişkisini incelemede t testi kullanılarak bulgulara tabloda yer verilmiştir. Yine ailede mahremiyetin kişisel bilgi formunda yer alan yaş, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ve evlilik süresi değişkenleri ile arasındaki ilişkisinin incelenmesinde tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır.

4.4.1. Ailede Mahremiyetin cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 5. Ailede mahremiyetin cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Kadın	207	84.44	8.07	-.613	310	.540
	Erkek	105	85.04	8.18		206.680	
Levene <i>F</i> =.339						<i>P</i> =.561	

*p<.05

Tablo 4’de ilk olarak, kadın ve erkek katılımcıların ailede mahremiyetine ait bulgular incelenmiştir. Elde edilen bulgular katılımcıların ailede mahremiyet düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir ($t_{206:310} = -.613, p > .05$).

4.4.2. Ailede Mahremiyetin yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular

Ailede Mahremiyetin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Bunun için yaşları “20-30”, “31-40”, “41-50”, “51-60” ve “61 ve üzeri” olan katılımcıların Ailede Mahremiyet düzeylerinin yaş değişkenine göre karşılaştırılmalarını cevaplandırabilmek amacıyla yapılan ANOVA bulgularına Tablo 5’ te yer verilmiştir.

Tablo 6. Ailede Mahremiyetin yaşlara ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Var. K.</i>	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Yaş	20-30 yaş	66	82.45	8.22	G.Arası	1153.116	4	288.279	4.595	.001*
	31-40 yaş	114	84.43	8.48						
	41-50 yaş	92	84.51	8.20						
	51-60 yaş	28	89.21	3.86	G.İçi	19261.804	307	62.742		
	61 ve üzeri	12	89.16	4.13						
Levene <i>F</i> = 4.066 <i>p</i> =.003										

*p<.05

Tablo 5'te yaş puanlarının ortalamaları, standart sapmalarının ANOVA sonuçları görülmektedir. Analiz sonucuna göre ailede mahremiyet puanları ile yaş puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F(4-307)=4.595$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına yapılan Games-Howell test sonucunda 51-60 yaş ($\bar{x}=89.21$) aralığında olan katılımcıların ailede mahremiyetlerinin 20-30 yaş ($\bar{x}=82.45$), 31-40 yaş ($\bar{x}=84.43$) ve 41-50 yaş ($\bar{x}=84.51$) aralığında olan katılımcılara göre ve 61 ve üzeri yaş ($\bar{x}=89.16$) aralığında olan katılımcıların ailede mahremiyetlerinin 20-30 yaş ($\bar{x}=82.45$), 31-40 yaş ($\bar{x}=84.43$) ve 41-50 yaş ($\bar{x}=84.51$) aralığında olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<.05$).

4.4.3 Ailede Mahremiyetin eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 7. Ailede Mahremiyetin eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Eğitim Durumu	İlk-Orta-Lise	52	86.48	8.42	G.Arası	209.071	2	104.536	1.599	.204
	Üniversite	126	84.30	8.40						
	Üniversite Üstü	134	84.26	7.63	G.İçi	20205.849	309	65.391		
Levene <i>F</i> =1.616 <i>p</i> = .200										

* $p<.05$

Tablo 6' da görülen analiz sonucuna göre ailede mahremiyet puanları ile eğitim düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı gözlemlenmiştir ($F(2-309)=1.599$ $p>.05$).

4.4.4. Ailede Mahremiyetin sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 8. Ailede Mahremiyetin sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Sosyo-ekonomik Düzey	Yetersiz	42	82.76	9.23	G.Arası	598.726	2	299.365	4.668	.010*
	Orta Düzeyde	182	84.07	8.13						
	İyi	88	86.75	7.05	G.İçi	19816.190	309	64.130		
Levene <i>F</i> =1.257										<i>p</i> = .286

*p<.05

Tablo 7’ de yer verilen varyans analizi sonucunda ailede mahremiyet puanları ile sosyoekonomik düzey puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F(2-309)=4.668$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına uygulanan Hocberg testi sonucunda, farklılığın sosyoekonomik düzeyi yetersiz ($\bar{x}=82.76$) olan ve sosyoekonomik düzeyi iyi ($\bar{x}=86.75$) olan ile sosyoekonomik düzeyi orta düzeyde ($\bar{x}=84.07$) olan ve sosyoekonomik düzeyi iyi ($\bar{x}=86.75$) olan gruplardan kaynaklandığı gözlemlenmiştir ($p<.05$). Sosyoekonomik düzeyi iyi olan katılımcıların mahremiyet puanlarının sosyoekonomik düzeyi yetersiz ve orta düzeyde olanlara göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

4.4.5. Ailede Mahremiyetin ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular

Ailede Mahremiyetin, katılımcıların ilişki sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniğinden faydalanılmıştır. ANOVA bulguları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 9. Ailede Mahremiyetin ilişki süresine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İlişki Süresi	0-5 yıl	78	82.57	8.60	G.Arası	863.950	2	431.975	6.827	.001*
	6-10 yıl	58	83.01	9.43						
	11 yıl ve üzeri	176	86.10	7.03	G.İçi	19550.970	309	63.272		
Levene <i>F</i> =5.021 <i>p</i> = .007										

* $p<.05$

Analiz sonucuna göre ailede mahremiyet puanları ile ilişki süresi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=6.827$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına yapılan Games-Howell test sonucunda farklılığın 0-5 yıl ($\bar{x}=82.57$) ile 11 yıl ve üzeri ($\bar{x}=86.10$) ilişki süresine sahip gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur ($p<.05$). Evlilik süresi arttıkça mahremiyet puanlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.5. Genel Aidiyetin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde genel aidiyetin demografik değişkenlerle ilişkileri ele alınmıştır. Genel aidiyetin cinsiyet değişkeniyle ilişkisini incelemeye t testi kullanılarak bulgulara tabloda yer verilmiştir. Yine genel aidiyetin kişisel bilgi formunda yer alan yaş, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ve evlilik süresi değişkenleri ile arasındaki ilişkisinin incelenmesinde tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır.

4.5.1. Genel Aidiyetin cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 10. Genel Aidiyetin cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu

Değişken	Kategori	N	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p
Cinsiyet	Kadın	207	58.28	13.64	-1.266	310	.207
	Erkek	105	60.37	13.80		207.035	
Levene F=.076							P=.783

* $p < .05$

Tablo 9’da ilk olarak, kadın ve erkek katılımcıların genel aidiyetine ait bulgular incelenmiştir. Elde edilen bulgular katılımcıların genel aidiyet düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir ($t_{207:310} = -1.266, p > .05$).

4.5.2. Genel Aidiyetin yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular

Genel aidiyetin, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Bunun için yaşları “20-30”, “31-40”, “41-50”, “51-60” ve “61 ve üzeri” olan katılımcıların genel aidiyetlerinin yaş değişkenine göre karşılaştırılmalarını cevaplandırabilmek amacıyla yapılan ANOVA bulgularına Tablo 10’ da yer verilmiştir.

Tablo 11. Genel Aidiyetin yaşlara ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Yaş	20-30 yaş	66	53.78	12.79	G.Arası	5836.564	4	1459.14	8.508	.000*
	31-40 yaş	114	56.45	13.20						
	41-50 yaş	92	62.80	12.74						
	51-60 yaş	28	66.39	13.59						
	61 ve üzeri	12	65.08	15.15						
					G.İçi	52651.385	307	171.503		
Levene F=.686									p=.602	

* $p < .05$

Tablo 10’da yaş puanlarının ortalamaları, standart sapmalarının ANOVA sonuçları görülmektedir. Analiz sonucuna göre genel aidiyet puanları ile yaş puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(4-307)}=8.508$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına yapılan Hochberg test sonucunda 41-50 yaş ($\bar{x}=62.80$) aralığında olan katılımcıların 20-30 yaş ($\bar{x}=53.78$) aralığında ve 31-40 yaş ($\bar{x}=56.45$) aralığında olan katılımcılara göre ve 51-60 yaş ($\bar{x}=66.39$) aralığında olan katılımcıların 20-30 yaş ($\bar{x}=53.78$) aralığında ve 31-40 yaş ($\bar{x}=56.45$) aralığında olan katılımcılara göre genel aidiyet düzeylerinin daha fazla olduğu görülmektedir ($p<.05$).

4.5.3 Genel Aidiyetin eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 12. Genel Aidiyetin eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken Kategorisi		<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Eğitim Durumu	İlk-Orta-Lise	52	57.76	12.60	G.Arası	4515.421	2	2257.71	1	12.926
	Üniversite	126	63.48	13.56						
	Üniversite Üstü	134	55.23	13.11				G.İçi		
Levene <i>F</i> =.370 <i>p</i> = .691										

* $p<.05$

Tablo 11’ de görülen analiz sonucuna göre genel aidiyet puanları ile eğitim düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=12.926$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına yapılan Hocberg test sonucunda farklılığın üniversite ($\bar{x}=63.48$) eğitim düzeyi ile üniversite üstü ($\bar{x}=55.23$) eğitim düzeyi grupları arasından kaynaklandığı bulunmuştur ($p<.05$). Üniversite eğitim düzeyine sahip katılımcıların genel aidiyet düzeylerinin üniversite üstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır

4.5.4. Genel aidiyetin sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 13. Genel aidiyetin sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Sosyo-ekonomik Düzey	Yetersiz	42	57.38	13.06	G.Arası	754.079	2	377.040	2.018	.135
	Orta Düzeyde	182	58.17	13.45						
	İyi	88	61.43	14.36	G.İçi	57733.869	309	186.841		
										Levene F=.1587 p= .206

* $p < .05$

Tablo 12’ de yer verilen varyans analizi sonucunda genel aidiyet puanları ile sosyoekonomik düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=2.018$ $p > .05$).

4.5.5. Genel aidiyetin ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular

Genel aidiyetin, katılımcıların ilişki süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniğinden faydalanılmıştır. ANOVA bulguları Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 14. Genel Aidiyetin ilişki süresine Ait Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Kategori	N	$\bar{X}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
İlişki Süresi	0-5 yıl	78	53.32	12.59	G.Arası	6307.299	2	3153.650	18.675	.000*
	6-10 yıl	58	54.67	11.96						
	11 yıl ve üzeri	176	62.92	13.48	G.İçi	52180.649	309	168.869		
										Levene F=4.138 p= .017

* $p < .05$

Tablo 13’ de ilişki süresi ortalamaları, standart sapmaları ANOVA sonuçları görülmektedir. Analiz sonucuna göre genel aidiyet puanları ile ilişki süresi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=18.675$ $p<.05$). Farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek adına yapılan Games-Howell test sonucunda farklılığın 11 yıl ve üzeri ($\bar{x}=62.92$) ilişki süresine sahip olan katılımcılar ile 0-5 yıl ($\bar{x}=53.32$) ilişki süresine sahip ve 6-10 yıl ($\bar{x}=54.67$) ilişki süresine sahip gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur ($p<.05$). Evlilik süresi arttıkça aidiyetin de arttığı bulunmuştur.

4.6. Kabullenme ve Reddedilme Boyutlarının İncelenmesine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde kabullenme ve reddedilme boyutlarının demografik değişkenlerle ilişkileri ele alınırken ikili karşılaştırmalar için Bağımsız Gruplar için t-Testi, ikili karşılaştırmalardan daha fazla karşılaştırmalar için ise tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır.

4.6.1. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının cinsiyete göre incelenmesine yönelik bulgular

Kabullenme ve reddedilme boyutlarının cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla Bağımsız Örneklem t testi tekniğine başvurulmuştur. Sonuçlar, Tablo 14’ te yer almaktadır.

Tablo 15. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t tablosu

<i>Değişken</i>	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Kadın	207	29.26	6.95	-1.809	310	.072
(Kabullenme)	Erkek	105	30.72	6.60		218.715	
					<i>Levene F=1.060</i>		<i>P=,304</i>
Cinsiyet	Kadın	207	18.98	9.06	.580	310	.562
(Reddedilme)	Erkek	105	18.35	9.02		210.046	
					<i>Levene F=.074</i>		<i>P=.786</i>

* $p<.05$

Tablo 14’te öncelikle, kadın ve erkek katılımcıların kabullenme alt boyutuna ait bulgular incelenmiştir. Elde edilen bulgular katılımcıların kabullenme alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir ($t_{218:310} = -1.809, p > .05$).

Tablo 14’te, kadın ve erkek katılımcıların reddedilme alt boyutuna ait bulgular incelendiğinde de katılımcıların reddedilme alt boyutunun da cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($t_{210:310} = .580, p > .05$).

4.6.2. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının yaşa göre incelenmesine yönelik bulgular

Kabullenme ve reddedilme boyutlarının, katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Bunun için yaşları “20-30”, “31-40”, “41-50”, “51-60” ile “61 ve üzeri” olan katılımcıların kabullenme ve reddedilme boyutlarının karşılaştırılmaları tek yönlü varyans analizi tekniğinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. ANOVA bulguları Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 16. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının yaşlara ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Yaş (Kabullenme)	20-30 yaş	66	27.45	6.84	G.Arası	1405.964	4	351.491	8.149	.000*
	31-40 yaş	114	28.42	6.80						
	41-50 yaş	92	31.33	6.20	G.İçi	13241.523	307	43.132		
	51-60 yaş	28	33.50	6.46						
	61 ve üzeri	12	34.16	5.54						
	Levene F= .379									
Yaş (Reddedilme)	20-30 yaş	66	21.66	8.37	G.Arası	1589.299	4	397.325	5.116	.001*
	31-40 yaş	114	19.97	9.02						
	41-50 yaş	92	16.53	8.51	G.İçi	23844.085	307	77.668		
	51-60 yaş	28	15.10	8.79						
	61 ve üzeri	12	17.08	11.20						
	Levene F= 1.244									

* $p<.05$

Tablo 15’ te yaş ortalamaları, standart sapmaları tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda kabullenme boyutunun puanları ile yaş puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F(4-307)=8.149$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek amacıyla uygulanan Games Howell testi sonucuna göre kabullenmenin 20-30 ($\bar{x}=27.45$) yaş aralığında olanların, 41-50 ($\bar{x}=31.33$) yaş aralığında, 51-60 ($\bar{x}=33.50$) yaş aralığında ve 61 ve üzerinde ($\bar{x}=34.16$) olan yaş gruplarına göre, 31-40 ($\bar{x}=28.42$) yaş aralığında olanların, 41-50 ($\bar{x}=31.33$) yaş aralığında, 51-60 ($\bar{x}=33.50$) yaş aralığında ve 61 ve üzerinde ($\bar{x}=34.16$) olan yaş gruplarına göre daha düşük olduğu anlaşılmıştır ($p<.05$).

Tablo 15’ te reddedilme alt boyutuna ait sonuçlar incelendiğinde de yapılan varyans analizi sonucunda reddedilme boyutunun puanları ile yaş puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F(4-307)=5.116$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek amacıyla uygulanan Games Howell testi sonucuna göre reddedilmenin 20-30 ($\bar{x}=21.66$) yaş aralığında olanların, 41-50 ($\bar{x}=16.53$) yaş aralığında ve 51-60 ($\bar{x}=15.10$) yaş aralığında olan yaş gruplarına göre, 31-40 ($\bar{x}=19.97$) yaş aralığında olanların, 41-50 ($\bar{x}=16.53$) yaş aralığında, olan yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır ($p<.05$).

4.6.3. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının eğitim düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 17. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının eğitim düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Eğitim Düzeyi	İlk-Orta-Lise	52	29.67	6.72	G.Arası	443.33	2	221.66		
	Üniversite	126	31.11	7.30					4.822	.009*
(Kabullenme)	Üniversite				G.İçi	14204.14	309	45.968		
	Üstü	134	28.50	6.27						
Levene $F=2.242$									$p=$	.108

Eğitim Düzeyi	İlk-Orta-Lise	52	19.90	9.59	G.Arası	2146.87	2	1073.43		
(Reddedilme)	Üniversite	126	15.63	8.11	G.İçi	23286.50	309	75.36	14.244	.000*
	Üniversite Üstü	134	21.27	8.82						
Levene $F=1.626$ $p=.198$										

* $p<.05$

Tablo 16’ da verilmiş olan varyans analizi sonucunda kabullenme boyutu puanları ile eğitim düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=4.822$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Hocberg testi sonucunda kabullenmenin üniversite eğitim düzeyi ($\bar{x}=31.11$) ve üniversite üstü ($\bar{x}=28.50$) eğitim düzeylerinden kaynaklandığı, üniversite eğitim düzeyine sahip katılımcıların kabullenme düzeylerinin üniversite üstü eğitim düzeyindeki katılımcılara göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır ($p<.05$).

Tablo 16’ da reddedilme alt boyutuna ait sonuçlar incelendiğinde de yapılan varyans analizi sonucunda reddedilme alt boyutunu puanları ile eğitim düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=14.244$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek amacıyla uygulanan Hocberg testi sonucunda reddedilmenin ilk-orta-lise ($\bar{x}=19.90$) eğitim düzeyi ile üniversite ($\bar{x}=15.63$) eğitim düzeyine ve üniversite ($\bar{x}=15.63$) eğitim düzeyi ile üniversite üstü ($\bar{x}=21.27$) eğitim düzeyi grupları arasından kaynaklandığı, üniversite eğitim düzeyine sahip katılımcıların reddedilme puanlarının ilk-orta-lise ve üniversite üstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcılara göre daha düşük olduğu anlaşılmıştır ($p<.05$).

4.6.4. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının sosyoekonomik düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 18. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının sosyoekonomik düzeyine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Sosyo-ekonomik Düzey (Kabullenme)	Yetersiz	42	28.57	7.73	G.Arası	443.33	2	221.66	2.974	.053
	Orta Düzeyde	182	29.32	6.81						
	İyi	88	31.20	6.36	G.İçi	14204.14	309	45.968	Levene <i>F</i> =1.604	<i>p</i> = .141
Sosyo-ekonomik Düzey (Reddedilme)	Yetersiz	42	19.19	9.04	G.Arası	2146.87	2	1073.43	.743	.476
	Üniversite	182	19.15	8.75						
	İyi	88	17.77	9.62	G.İçi	23286.50	309	75.36	Levene <i>F</i> =2.009	<i>p</i> = .136

**p*<.05

Tablo 17’ de gelir düzeyi ortalamaları, standart sapmaları tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda kabullenme boyutu ($F(2-309)=2.974$ $p>.05$) ve reddedilme boyutu ($F(2-309)=.743$ $p>.05$) ile gelir düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmemiştir.

4.6.5. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının ilişki süresine göre incelenmesine yönelik bulgular

Tablo 19. Kabullenme ve reddedilme boyutlarının ilişki süresine ait varyans analizi sonuçları

Değişken	Kategori	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>				
İlişki Süresi (Kabullenme)	0-5 yıl	78	27.07	6.70	G.Arası	1503.284	2	751.642	17.670	.000*				
	6-10 yıl	58	27.51	6.59										
				G.İçi							13144.203	309	42.538	
	11 yıl ve üzeri	176	31.68	6.41										
Levene <i>F</i> =.038									<i>p</i> = .963					
İlişki Süresi (Reddedilme)	0-5 yıl	78	21.75	8.35	G.Arası	1655.432	2	827.716	10.756	.000*				
	6-10 yıl	58	20.84	7.91							G.İçi	23777.953	309	76.951
	11 yıl ve üzeri	176	16.76	9.20										
Levene <i>F</i> =2.499									<i>p</i> = .084					

**p*<.05

Tablo 18’ de görülen varyans analizi sonucunda kabullenme boyutu puanları ile ilişki süresi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=17.670$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek için uygulanan Hocberg testi sonucunda farklılığın 11yıl ve üzeri ($\bar{x}=31.68$) ilişki süresine sahip olan katılımcılar ile 0-5 yıl ($\bar{x}=27.07$) ilişki süresine sahip ve 6-10 yıl ($\bar{x}=27.51$) ilişki süresine sahip gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur ($p<.05$). İlişki süresi 11 yıl ve üzerinde olan katılımcıların ilişki süresi 0-5 yıl ve 6-10 yıl olanlara göre kabullenme düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 18’ de reddedilme alt boyutuna ait sonuçlar incelendiğinde de yapılan varyans analizi sonucunda reddedilme boyutunun puanları ile ilişki süresi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir ($F_{(2-309)}=7.377$ $p<.05$). Bu farklılığın kaynağını ortaya çıkarabilmek için uygulanan Hocberg testi sonucunda farklılığın 11yıl ve üzeri ($\bar{x}=16.76$) ilişki süresine sahip olan katılımcılar ile 0-5 yıl ($\bar{x}=21.75$) ilişki süresine sahip

ve 6-10 yıl ($\bar{x}=20.84$) ilişki süresine sahip gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur ($p<.05$). İlişki süresi 11 yıl ve üzerinde olan katılımcıların ilişki süresi 0-5 yıl ve 6-10 yıl olanlara göre reddedilme düzeylerinin daha düşük olduğu anlaşılmıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu araştırmada ailede mahremiyet algısının genel aidiyetle olan ilişkisi incelenmiştir. Araştırmanın bu bölümünde 18 yaş üstü evli 312 bireyde ailede mahremiyet algısı ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkinin istatistiksel analizlerinden elde edilen bulgular, araştırmanın temel ve alt denenceleri doğrultusunda tartışılmış ve bu bulgulara ilişkin yorumlar sunulmuştur. Aşağıda bulguların tartışma ve yorumları verilmiştir.

5.1. AİLEDE MAHREMİYET VE GENEL AİDİYET İLİŞKİSİ İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM

Evli bireylerin ailede mahremiyet ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyonda, ailede mahremiyet ile genel aidiyet arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Zihinsel, duygusal ve sosyal bir özerklik anlamına gelen mahremiyet (Dalkılıç 2017), değişim ve dönüşümle iç içe olan benlik kavramı ile etkileşim halindedir. Bu iki kavram birbirini dönüştürme gücüne sahiptir. Benlik kişinin çevresiyle iletişimde önemli bir yere sahiptir. Benliğin parçalarını oluşturan bireyin kendisine dair hisleri ve tanımları mahremiyete karşı tutumunu belirler (Sezen 2018). Diğer taraftan yine benlikle ilişkili bir yapı olan aidiyet, insanın kendisini içinde yaşadığı çevrenin anlamlı, önemli ve değerli bir parçası olarak algılamasını ifade eder. Aidiyet sosyal yaşamda kişiler arası ilişkilerin temel bileşenlerindendir (Duru 2015).

Alanyazına bakıldığında aidiyet ve mahremiyetin kimlik oluşumu ortak paydasında birbiriyle ilişkili kavramlar olduğu görülmektedir. Bu oluşumun temel bileşenlerinden mahremiyet bireyin özel alanları ile bir bütün olarak kabulünü aidiyet bilinci ile tamamlıyor denebilir. Nitekim insan kim olduğunu tanımlarken bağlı bulunduğu ve kendini ait hissettiği toplumu dikkate alır. Diğer taraftan varlığın bireye ait tüm özel alanlarıyla birlikte onaylanmasını içeren mahremiyet algısı da bireyin kimlik tanımlarını özgürce taşımasını sağlar. Özdemir (2021) mahremiyet algısının benlik kurgusuyla ilişkisini incelediği çalışmada mahremiyet kavramını yalnızlık kavramı ile birlikte ele almıştır. Bu çalışmada gruba ait hisseden kişinin mahremiyet algısının kişinin cinsiyeti,

yaşı, yakınlık derecesi, sosyal konumu gibi unsurlarla belirlendiği ifade edilmiştir. Bireyin kendine sorduğu ben nasıl bir insanım ve ben kimim soruları ele alındığında kişinin diğerlerinden farklı olarak sahip olduğu özelliklerin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda kişinin kendini bilmesi yani öz bilinçle birlikte gelen dış dünya tarafından tanınma hali kişinin kimliğini oluşturmaktadır (Balcı, 2017).

Benlikle alakalı bir yapı olan aidiyet duygusunun temelleri mahremiyet gibi aile ortamında atılır. (Yüksel, 2009) Varlığı onaylanan kişinin özel alanları da onaylanmıştır ve içinde bulunduğu grup üyeleri tarafından saygı görüyor demektir. Bu sebeple ailede mahremiyet algısı yüksek olan bireylerin genel aidiyet hisleri yüksek olacaktır.

Aidiyet kimlik konusuyla ilintilidir. Bireysel kimlik orataya çıkarken insanın kendini ait hissettiği milliyet, içinde bulunduğu toplumsal grup, algılarını ve hayatını şekillendiren kültürel çevre, kişinin değerler sistemini oluşturan dini inancı ve sahip olduğu vatan algısı son derece etkilidir. Bunlar kişinin aidiyet bağlarını temsil ederken kişinin kim olduğunu da ifade eder. Başka bir açıdan bakıldığında bireyin kim olduğu ifade edilirken kim olmadığı da önem arz etmektedir (Göker, 2013). Dolayısıyla ait olunan yer ve ait olunmayan ‘öteki’ kavramı olmalıdır. Bu da bireyin sınırlarının olduğunu ve bir yere dahil olurken başka yerden azade olabileceğini gösterir.

Moderniteyle birlikte kimlik kavramı daha çok gündeme gelmeye başlamıştır. Nitekim bireyselliğin ön planda olduğu bu dönemde insanların kimliği, kişiliği ve benliğinin nasıl oluştuğuna dair merak da artmıştır (Mutlu, 2019). Bireylere dair kimlik tartışmalarının dayandığı iki yaklaşımdan ilki Psikososyal süreçle ilgilenen psikanalitik yaklaşımdır. Toplumsal süreçlerin ve sosyal ilişkilerin etkisini dikkate alan ikinci yaklaşım ise sosyolojik yaklaşım olarak bilinir. Her iki yaklaşım da kimliğin doğuştan var olan değil de yaşam boyu gelişen, yeniden inşa edilen bir olgu olduğunu öne sürmektedir. Bilhassa çocukluk ve ergenlik dönemleriyle özdeşleştirilen kimlik kazanımı sürecinde psiko-sosyal etkenlerin önemi insanın sonraki yaşamındaki belirleyiciliği ile dikkat çeker (Göker, 2013). Sonuç olarak insanlar bireysel gelişim aşamaları içinde diğer insanlarla etkileşimleri neticesinde kimliğini kazanır (Mutlu, 2019). Bu kimlik kazanım sürecinin önemli bileşenlerinden mahremiyet; bireyin sınırları ve temel haklarını temsil ederken aidiyet; bireyin diğerleri ile bağlantıda kalma ve onaylanma ihtiyacını temsil ediyor denebilir.

5.2. AİLEDE MAHREMİYET İLE KABULLENME VE REDDEDİLME İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM

Evli bireylerin ailede mahremiyet ile kabullenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyonda, ailede mahremiyet ile kabullenme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ancak evli bireylerin ailede mahremiyet ile reddedilme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyonda ailede mahremiyet ile reddedilme arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Simmel'in tanımına göre mahremiyet sır saklamaktır ve gerçek hayatta varlığını sürdürebilmesi için bireylerin sır saklamasının takdir ediliyor olması gerekir. Temelde mahremiyetten söz edilebilmesi için birey kavramının öne çıkarılması gerekmektedir. Bireyin yalnızca bir grubun mensubu olarak tanınması ayrı bir kimlik geliştirmemiş olması o bireye dair mahremiyet olgusundan söz etmeyi güçleştirmektedir. Bireylerin özel alanlarına ve özel bilgilerine saygı gösterilmesiyle ancak mahremiyetin mevcudiyetinden söz edilebilir (Kütükoğlu, 2021). Bu durumda bireylerin bir grup tarafından kabullenmesi mahremiyet ile ilintili görünmektedir. Oysa reddedilme aynı bağlamda değerlendirilmemektedir. Bireylerin bağlanması aidiyet aşaması olarak değerlendirildiğinde bireyleşmesi de mahremiyet ile mümkün gözükmemektedir. Yüksel'in (2013) ifade ettiği gibi mahremiyet başkalarıyla ilişkiyi kesmek ya da kendini diğerlerinden soyutlamak olmadığı gibi bilakis birlikte yaşamının göz ardı edilemez bir parçasıdır.

Kabullenme ve reddedilme üzerine yapılan çalışmalar çocuklukta algılanan ebeveyn kabul ve reddinin hangi sonuçlara neden olduğu ile ilgili önemli veriler sunmaktadır. Salahur (2010) 266 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada katılımcıların çocukken algıladıkları ebeveyn kabul-red oranının yetişkinlikteki bağlanma özelliklerinin ve depresif belirtilerinin arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ebeveyn kabul/red düzeyinin depresyonu yordadığı sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda annenin toplam red puanı ile babanın algılanan ihmalinin, yetişkin bağlanmasında hem kaçınma hem de kaygı düzeyini yordadığı tespit edilmiştir.

5.3. AİLEDE MAHREMİYET İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ile evlilik süresinin ailede mahremiyet düzeylerine göre incelenmesine yönelik elde edilen bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Kadın ve erkek katılımcıların ailede mahremiyetine ait bulguların incelenmesi sonucunda elde edilen veriler katılımcıların ailede mahremiyet algı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir. Nacakcı (2022) Akdeniz Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışma sonucunda instagram kullanan öğrencilerin mahremiyet ifşasında cinsiyetler arası anlamlı farklılık olmadığını bulmuştur. Bu güncel çalışma ailede mahremiyet algısındaki sonucu desteklemektedir.

Ancak yapılan bazı çalışmalarda mahremiyet kaygısı incelenirken cinsiyete göre farklılaşmaların olduğu gözlemlenmiştir. Zengin, Zengin ve Altunbaş'ın (2015) 145 lisans öğrencisiyle yaptığı görüşmelerde erkekler kadınlara göre dijital platformlarda görüş bildirirken daha düşük mahremiyet kaygısı güttüğü bulunmuştur. Acılar ve Mersin'in (2015) üniversiteli 789 öğrenciyle yaptığı çalışmada da kadınların kaygı düzeyi erkeklere göre yüksek çıkmıştır. Kültürel olarak bakıldığında mahremiyet kavramının daha çok aile hayatı ve kadınla ilişkilendirilerek erkeğin ailesi olarak bilinmesi (Kütükoğlu, 2021) cinsiyet açısından geleneksel ailelerin farklılaşmasını izah edebilir.

Araştırma sonucuna göre ailede mahremiyet puanları ile yaş puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. 51-60 yaş aralığında olan katılımcıların ailede mahremiyetlerinin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş aralığında olan katılımcılara göre ve 61 ve üzeri yaş aralığında olan katılımcıların ailede mahremiyetlerinin 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş aralığında olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Odabaşı (2016) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada gençlerin daha fazla sosyal medya kullandığı ve bu mecradaki gizlilik ayarlarını dikkate almadığını ifade etmiştir. Diğer taraftan Çaycı ve Karagülle (2014) 327 Facebook kullanıcısıyla yaptıkları kuşak çatışması araştırmasında 1995 sonrasında doğanların gerçek ve dijital hayatta farklı mahremiyet algısına sahip olmadıklarına ulaşımlardır. Z kuşağı dedikleri bu yaş aralığındakiler gerçek hayatta paylaştıkları şeyleri medyada paylaşıyorlar. Ancak X ve Y kuşakları ise (1965-1980 ve 1981-1994) sosyal mecraları sosyalleşme amacı ile

kullandıklarından ev içerisi dahil tüm fotoğraflarını paylaşmaktadırlar. Yıldız'ın (2012) çalışması da bunu destekler şekilde Y kuşağının paylaşım yaparken mahremiyete daha az dikkat ettiği görülmüştür.

Mahremiyet algısı bireylerin çocukluktan başlayarak kişilik gelişim süreçlerine paralel olarak gelişmekte olduğu için yaşamın ileri yıllarında olan bireylerin çocukluktan itibaren aldıkları etkiler kendilerinden yaşça küçük olanlardan daha fazladır (İder, 2019). Kuşaklararası mahremiyet algısındaki farklılaşmalar bu şekilde açıklanabilir.

5.4. GENEL AİDİYET İLE İLGİLİ BULGULARA İLİŞKİN TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi ile evlilik süresinin genel aidiyet düzeylerine göre incelenmesine yönelik elde edilen bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Araştırmada kadın ve erkek katılımcıların genel aidiyetine ait bulgular incelenmiştir. Elde edilen bulgular katılımcıların genel aidiyet düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir.

Kılıç ve Öksüz'ün (2020) Üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında bu çalışmadaki gibi genel aidiyet ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Genel aidiyet puanları ile yaş puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında ise anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. Araştırma sonucuna göre 41-50 yaş aralığında olan katılımcıların 20-30 yaş aralığında ve 31-40 yaş aralığında olan katılımcılara göre ve 51-60 yaş aralığında olan katılımcıların 20-30 yaş aralığında ve 31-40 yaş aralığında olan katılımcılara göre genel aidiyet düzeylerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş ilerledikçe bireylerdeki genel aidiyet hissinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Markoç ve Haksever'in (2019) yere olan bağlılık ve aidiyet hissinin yaş gruplarına göre değişimi 100 kişi üzerinde yaptıkları araştırmada bireylerin yaşı ilerledikçe yere bağlılık hissi ve aidiyet duyulan yerde geçirilen süre artmaktadır.

Katılımcıların öğrenim durumuna göre genel aidiyet düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Analiz sonucunda üniversite eğitim düzeyine sahip

katılımcıların genel aidiyet düzeylerinin üniversite üstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Katılımcıların genel aidiyet puanları ile ilişki süresi puanları arasında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. Farklılığın 11 yıl ve üzeri ilişki süresine sahip olan katılımcılar ile 0-5 yıl ilişki süresine sahip ve 6-10 yıl ilişki süresine sahip gruplardan kaynaklandığı bulunmuştur. Biter (2021) aile aidiyeti, bağlanma stilleri ve benlik saygısı düzeylerini ilişkisel olarak ortaya koymak için 440 kişi üzerinde yaptığı çalışmasında aile aidiyet düzeyi artarken benlik saygısı da artmaktadır. Aynı zamanda katılımcıların aile aidiyet düzeyleri arttıkça güvenli bağlanmaları da artmakta kaygılı/kararsız ve kaçınan bağlanma düzeyleri düşmektedir. Raba'nın (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmaya göre kişiler arası bağımlılık düzeyleriyle aidiyet duygusu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna göre bireylerin genel aidiyet duygusunun artması ile bu kişilerin bağımlılık düzeylerinin azaldığı söylenebilir. Bu şekilde daha sağlıklı ve sürdürülebilir ilişkiler kurabilenlerin evlilik süresinin uzun olması açıklanabilir.

Bireylerdeki bağımlılık düzeyi ilişki süresini artıracak için bu çalışmanın da ilişki süresi arttıkça aidiyetin de arttığı sonucunu desteklediği söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu araştırmada ailede mahremiyet algısının genel aidiyetle olan ilişkisi çeşitli demografik değişkenler (cinsiyet, ilişki süresi, akademik durum, gelir düzeyi, yaş) göz önünde bulundurularak incelenmiştir. İlişkisel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada bağımsız değişken “ailede mahremiyet” ve bağımlı değişken “genel aidiyet” olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına dair bulgular aşağıdaki gibidir:

Evli bireylerin ailede mahremiyet algısı ile genel aidiyet düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Evli bireylerin ailede mahremiyet algısı ile kabullenme algısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki varken ailede mahremiyet algısı ile reddedilme arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Ailede mahremiyet düzeyi cinsiyet açısından ve eğitim düzeyi açısından katılımcılar arasında anlamlı farklılık yoktur. Ancak ailede mahremiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına, sosyoekonomik gelir düzeylerine ve ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcılar arasında cinsiyete göre ve sosyoekonomik düzeye göre anlamlı farklılıklar yoktur. Genel aidiyet düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına, eğitim düzeylerine ve ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Genel aidiyetin alt boyutlarından olan kabullenme düzeyi açısından cinsiyete ve gelir düzeyine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yoktur. Ancak kabullenme düzeyi açısından katılımcıların yaşlarına, eğitim ve ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Genel aidiyetin alt boyutlarından olan reddedilme düzeyi açısından cinsiyete ve gelir düzeylerine göre katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar yokken katılımcıların yaşlarına, eğitim düzeylerine ve ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Genel Aidiyetin alt boyutlarından olan;

a) Kabullenme ve

b) Reddedilmenin birbirleri ile olan ilişkileri negatif yönde istatistiksel olarak anlamlıdır.

6.2. Öneriler

Kişi onaylanıp kabul gördüğü yerde var olduğunu, yeri olduğunu, oraya ait olduğunu hisseder. Aidiyet duygusunun ve mahremiyet algısının oluşumu kişi için karmaşık bir süreç izler. Çünkü her ikisi de hem birey olmayı hem de bağ kurmayı barındırmaktadır. Sağlıklı bir ebeveyn-çocuk etkileşimi ile bireyler sağlıklı bağlanmayı ve aidiyet duygusunu deneyimler. Temel yaşamsal ihtiyaçların görülmesini takip eden hayatın ilk yıllarında sosyalleşerek diğerlerinin alanlarını ve kendi alanını öğrenmeye başlayan birey, bu süreçte de sağlıklı ayrışmayı deneyimler ve mahremiyet algısını temellendirir. İşte bu önemli süreçlerin farkında olmak ve yeni nesillere ihtiyacı olan desteği hayatın ilk yıllarından itibaren sağlamak güçlü toplum ve güçlü gelecek için çok önemlidir.

Ailede mahremiyet ve genel aidiyet arasındaki ilişki; bireylerin içine doğduğu sistemde sınırlarını tanıyarak bir kimlik geliştirmesi ve bu kimlikle başka sistemler içinde varlığını sürdürebilmesi olarak ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular, evli bireylerin Ailede Mahremiyet ve Genel Aidiyet arasında pozitif yönde anlamlı ilişkili olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Elde edilen bulgular ışığında öneriler aşağıdaki şekildedir.

- Bu çalışma 18 yaş üstü evli bireyler üzerinde yapılmıştır. Daha sonraki araştırmalarda genişletilerek evli olmayan bireyleri kapsayacak şekilde yapılabilir.
- Bu araştırma farklı eğitim kademelerindeki öğrenciler üzerinde uygulanabilir.
- Bireylerin mahremiyet ve aidiyeti kapsayan bir mefhum olarak kimlik edinme üzerine sahip oldukları motivasyonlara dair çalışmalar yapılabilir.
- Güncel bir konu haline gelen mahremiyet, farklı boyutları ile ayrı ayrı ele alınabilir. Her boyut için farklı ölçek çalışmaları oluşturulabilir.
- Mahremiyet ve aidiyetin temellerinin atıldığı aile alanında farkındalık çalışmaları yapılabilir.

- Okul öncesi çağda çocuğu olan ebeveynlere yönelik mahremiyet ve aidiyetin sosyal uyum ve bireyin ruh sağlığı açısından önemini vurgulayan eğitim programları oluşturulabilir.
- Sağlık bakanlığının gebe takip sisteminde bebeğin fiziksel sağlığının takip edilmesine anne ve bebek ruh sağlığı takibi eklenebilir. İhtiyaç duyan ailelere aile danışmanlığı hizmeti verilebilir.
- 0-6 yaşı dönemi çocuğu olan ailelere aile danışmanlığı hizmeti ve ruh sağlığı takip sistemi oluşturulabilir.
- Psikiyatrik öyküsü olan bireylere yönelik anne/baba olma sürecine özel eğitim programları oluşturulabilir. Bu eğitimlerde hastalık çeşidine göre gruplar oluşturularak bir nevi grup terapisi hedefi de eklenebilir.
- Sağlıklı kimlik gelişimine yönelik bir müfredat ilkokuldan lise sona kadar eğitim programlarına eklenebilir.
- Yaygın eğitim veren kurum ve kuruluşlara sağlıklı kimlik gelişimine dair farkındalık programları eklenebilir.

KAYNAKLAR

- Acılar, A. & Mersin, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin Facebook kullanımı ile mahremiyet kaygısı arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 103–114.
- Akgül, M., & Toprak, H. H. (2019). Sosyal ağlarda mahremiyetin dönüşümü: Instagram Örneği. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 10(38), 75-114.
- Akın, M. H. (2022). “Ailede mahremiyet”, *Tüm Yönleriyle Mahremiyet*. Şule Albayrak (drl.). Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Akpınar, O. (2013). Gerçeklik terapisi: Özellikler, temel kavramlar, tedavi, uygulama ve değerlendirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), 1-22.
- Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, (1), 95-119.
- Alptekin, D. (2011). *Toplumsal aidiyet ve gençlik: Üniversite gençliğinin aidiyeti üzerine sosyolojik bir araştırma*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Altıntaş, M. E. (2022). “Ailede mahremiyet eğitimi”, *Tüm Yönleriyle Mahremiyet*. Şule Albayrak (drl.). Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Altman, I. (1975) *The Environment and Social Behavior: Privacy, Personal Space, Territory, Crowding*. Montorey, Brooks/Cole.
- Altundağ, S. (2019). Cinsel İstismarı Önlemede Farklı Bir Yaklaşım: Çocuk Farkındalığı, Vücuduma Dokunma!. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(1), 10-18.
- Avşar, E. (2019). *Boşanmış ve Boşanmamış Ailelerin Çocuklarının Aile Aidiyeti ve Psikolojik Sağlamlığının Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aydın, M.A. (1989) Aile. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 196-200, Ankar: TDV Yayınevi.

- Balcı, M.E. (2017) *Kimlik ve Aidiyet Bağlamında Zorunlu Göç ve Uyum: Ankara Önder Mahallesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bahali, K., Akçan, R., Tahiroglu, A. Y., & Avcı, A. (2010). Child sexual abuse: Seven years in practice. *Journal of Forensic Sciences*, 55(3), 633-636.
- Baumeister, Roy F., & Leary, Mark R., (1995), The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, The American Psychological Association*, Vol. 117, No. 3, s. 497-529.
- Belsey, A., & Chadwick, R. (1992). *Ethical issues in journalism and the media*. Taylor & Francis e-Library. 2006.
- Biter, E. (2021). *Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyinin bağlanma stilleri ve benlik saygısı bağlamında incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Broeck, E. V., Poels, K. & Walrave, M. (2015). Older and wiser? Facebook use, privacy concern, and privacy protection in the life stages of emerging, young, and middle adulthood. *Social Media + Society*, July-December, 1 –11.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Corey, G. (2012). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. Brooks Cole.
- Çaycı, B., & Karagülle, A. E. (2014). X kuşağından Z kuşağına değişen mahremiyet algısı. In *International Trends and Issues in Communication & Media Conference*, (1), 190-196.
- Çöpür, M., Üneri, Ö. Ş., Aydın, E., Bahalı, M. K., Tanıdır, C., Güneş, H., & Erdoğan, A. (2012). Characteristic features of sexually abused children and adolescents in İstanbul sample. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 13(1), 46-50.
- Daşbaşı, S., Kesen, N. F., & Özdemir, S.G. (2020). Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ve özgeci davranışlarının arasındaki ilişkinin incelenmesi: Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu Dergisi*, 23(1), 101-111.

- De Wolf, R., Willaert, K., & Pierson, J. (2014). Managing privacy boundaries together: Exploring individual and group privacy management strategies in Facebook. *Computers in Human Behavior*, 35, 444-454.
- Dere, G. & Kılıç, E. (2016). Aidiyet perspektifinden çatışma yönetimi üzerine kuramsal bir çalışma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2), 127-154.
- Dikeçligil, Beyl  F. (2012), Aileye dair kabullerin ezber bozumu. *Muhafazak r D    nce Dergisi*, (31), 21 52.
- Doğan, T. (2006b). Üniversite   rencilerinin iyilik halinin "maneviyat" ve "serbest zaman" boyutlarının incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 1-16.
- Dural, G., & Yalçın,  . (2014). Üniversite   rencilerinde ebeveyn kabulü ile psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *D   nen Adam-Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 27(3), 221-232.
- Düzgüner, S. (2022). “Mahremiyetin Tanımı, sınıflandırılması ve boyutları”, *Tüm Yönleriyle Mahremiyet*.   le Albayrak. (drl.). Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Elik   k, A., & Sönmez, S. 2011. 6 Ya  çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn g r   lerinin incelenmesi. *Sosyal Politika  alı maları Dergisi*, 7(25), 45-62.
- Erdoğan, A., Tufan, E., Karaman, M. G., Atabek, M. S., Koparan, C.,  zdemir, E.,  etiner A. B., Yurteri, N.,  zt rk,  ., Kur er, M. A., & Ankaralı, H. (2011). Türkiye’nin dört farklı bölgesinde  ocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik  zellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 55-61.
- Ergun, Doğan, (2000), *Kimlikler Kısılcacında Ulusal Kişilik*. Ankara:  mge Kitabevi Yayınları.
- Ersanlı, K., & Ko y  it, M. (2013). Ait olma  l e i’nin psikometrik  zellikleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(12). 751-764.
- Eryavuz, A. (2006). * ocuklukta algılanan ebeveyn kabul veya reddinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkileri üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstit  ,  zmir.

George, D. & Mallery, P. (2010) *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*, 17.0 Update. 10th Edition, Pearson, Boston.

Gifford, R. (1997). *Environmental Psychology: Principles and Practice*, Boston, Optimal Books.

Göker, G. (2013). *Göç, Kimlik, Aidiyet: Kültürlerarası İletişim Açısından İsviçreli Türkler* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Gülel, E. A., & Daşbaşı, S. (2019). Suça sürüklenmiş erkek çocuklarda aile aidiyeti ve yaşam doyumu ilişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(3), 965-987.

İder, S. (2022). Mücahit, Mustafa (2021); Ailede Mahremiyet Eğitimi. Ankara: Sonçağ Akademi, 181 s. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (13) , 223-226.

İder, S. (2019). Yetişkinlerde Mahremiyet Algısının Kaynağına İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 19 (1), 109-122.

İzgi, M. C., (2014) Mahremiyet kavramı bağlamında kişisel sağlık verileri. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 1(1), 25-37.

Livberber Göçmen, T. (2018). *Toplumsal yaşamda bireylerin mahremiyet yönelimleri: Sosyal ağ kullanıcıları üzerine bir saha araştırması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kalaman, S. (2016). *Sosyokültürel, ekonomik ve siyasi boyutlarıyla yeni medyada mahremiyetin dönüşümü: Facebook örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo, Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı, İzmir.

Kalaman, S. (2017). Yeni medya ve mahremiyetin dönüşümü: Facebook Türkiye örneği. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 1-19.

Kaplan, İ. (2017). *Üniversite öğrencisi sosyal medya kullanıcılarının mahremiyet algısı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Karagülle, A. E. (2015). *Günümüzde değişen mahremiyet algısının sosyal ağlar bağlamında incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Karahisar, T. (2011). Özel hayatın gizliliği ve internette İşlenen suçlar. *II. Medya ve Etik Sempozyumu*, Ed. M. Yağbasan ve G. Çetindağ Süme, Elazığ.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler*. Ankara: Nobel.
- Kayadibi, Y. (2015). *Parçalanmış ailelerdeki çocukların anne kabul red algılama düzeylerinin benlik saygısı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kılıç, S., & Öksüz, Y. (2020) Üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişki. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 216-225. DOI: 10.7822/omuefd.804719
- Kır, İ. (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 381-404.
- Korkut, G., & Gençtürk, Z. (2020). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile aile aidiyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(24), 209-231.
- Kütükoğlu, E. (2021). *Kuşaklar Bağlamında Sosyal Medya ve Mahremiyet*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Markoç, İ., & Haksever, T. S. (2019). Yer'e olan bağlılık ve aidiyet hissinin yaş gruplarına göre değişimi üzerine bir araştırma. *Kent, İnşaat ve Ekonomi Kongresi*, Gaziantep.
- Margulis, S. T. (2011). Three theories of privacy: An overview. *Privacy online*, 9-17.
- Masur, P. K. & Scharkow, M. (2016). Disclosure management on social network sites: Individual privacy perceptions and user-directed privacy strategies. *Social Media + Society*, January-March, 1 –13.
- Mavili, A., Kesen, N. F., & Daşbaşı, S. (2014). Aile aidiyeti ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (33).
- Mutlu, Y. (2019). *Sosyal Medya, Kimlik ve Mahremiyet: Geç Ergen Grupların Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarının Elazığ Örneğinde İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Nacakcı, B. (2022). *Sosyal medya platformlarında benlik sunumu taktikleri ve mahremiyetin dönüşümü: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Odabaşı, Ş. (2016). *Üniversite öğrencilerinin online oyun bağımlılığı düzeylerinin öznel mutluluk düzeyleriyle ilişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Oz, M. (2014). “Sosyal medya kullanımı ve mahremiyet algısı: Facebook kullanıcılarının mahremiyet endişeleri ve farkındalıkları”. *Journal of Yasar University*, 9(35), 6099-6260.

Öngider, N. (2006). *Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul veya reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Özdemir, Ş.N. (2021). *Mahremiyet algısı üzerine bir çalışma: Ölçek geliştirilmesi ve mahremiyet algısının benlik kurguları ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.

Özgüven, İ. E. (2017). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Özkan, Yasemin.,& Kılıç, Esra. (2013), Aile'nin psiko-sosyal destek ihtiyacını karşılamada yeni bir model önerisi: Aile sağlığı merkezlerinde aile psiko-sosyal destek birimi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(30), 25-44.

Özkan, H. (2022). *Din Eğitimi Açısından Kurân-ı Kerim’de İtaat Kavramı*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

Pektaş, E. (2015). *Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn kabul-reddi ile depresyon ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Raba, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinde kişiler arası bağımlılık ile utandırılma korkusu aidiyet duygusu ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- Rohner, R. P., Khaleque, A., Riaz, M. N., Khan, U., Sadeque, S., & Laukkala, H. (2005). Agreement between children's and mothers' perceptions of maternal acceptance and rejection: a comparative study in finland and pakistan. *Ethos*, 33(3), 367-377.
- Roessler, B., & Mokrosinska, D. (2013). Privacy and social interaction. *Philosophy & Social Criticism*, 39(8), 771-791.
- Rosenberg, R. S. (1992). *The Social impact of Computers*. Amsterdam: Elsevier.
- Saki, Ü. (2018). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyet düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Salahur, E. (2010). *Üniversite öğrencilerinin geriye dönük olarak çocukluklarında algılamış oldukları ebeveyn kabul veya reddinin yetişkin bağlanma biçimleri ve depresif belirtiler ile ilişkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Satir, V. (2018). *İnsan Yaratmak: Aile Terapisinin Başyapıtı*. İstanbul: Beyaz Yayınevi.
- Uslu, F. (2012). *İlköğretim okulu öğrencilerinin okula yönelik aidiyeti: Öğretmen öğrenci ilişkisi, akran ilişkisi ve aile katılımının rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Uslu, F., & Gizir, S. (2017). School belonging of adolescents: The role of teacher-student relationships, peer relationships and family involvement. *Educational sciences-theory & practice*, 17(1).
- Yakmaz Basılğan, F. (2012). *Annelerin kabul-red düzeyi ile çocukların davranış sorunları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yeter, S. İ. (2019). *Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin aile aidiyeti ve manevi yönelimlerine göre yordanması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, A. K. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 529-542.
- Yılmaz, H. & Büyükcebeci, A. (2019). Aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracı rolü, *Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 197-222.

Yılmaz, M. (2022). “Mahremiyetin değişiminin aileye etkisi”, *Tüm Yönleriyle Mahremiyet*. Şule Albayrak. (drl.). Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

Yüksel, M. (2003). Mahremiyet hakkı ve sosyo-tarihsel gelişimi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 58(01).

Westin, A. F. (1967). *Privacy and Freedom* (6 (1970) b.). Atheneum.New York.

Zengin, M., Zengin, G. & Altunbaş, H. (2015). Sosyal medya ve değişen mahremiyet "Facebook mahremiyeti". *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 112–136.

Zeybekoğlu, Ö. (2013). “Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile”. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 3(2), 42-50.

Zhumagazyeva, A. & KOÇ, F. (2010). Kültürel etkileşimde kadınların giysi alışkanlıklarındaki değişimin mahremiyet açısından incelenmesi (Kazakistan ve Türkiye örneği). *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 5 (2), 113-131.

Türkmen, M. & Erükçü-Akbaş, G. (2021). Cinsel istismara maruz bırakılan çocuğa yönelik danışmanlık tedbiri: Güçlendirme yaklaşımı temelinde bir vaka sunumu. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(4), 1587-1606.

Tarhan, N. (2012). *Güzel İnsan Modeli*. İstanbul: Timaş Yayınevi.

https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2016.pdf (01.06.2022)

<https://sozluk.gov.tr> (01.06.2022)

EKLER

EK-1

Demografik Bilgi Formu

Değerli katılımcı;

Bu araştırma; İstanbul Medeniyet Üniversitesi Aile Danışmanlığı programı yüksek lisans öğrencisi Sümeyra GÜNEŞER tarafından evli yetişkinlerin, Ailede Mahremiyet ile Genel Aidiyet Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesini gerçekleştirmek için yapılmaktadır. Aşağıda yer alan soruların doğru ya da yanlış cevapları yoktur. Size en yakın gelen maddeleri yanıtlamanız ve maddeleri boş bırakmamanız araştırmanın geçerliliği ve güvenirliliği açısından çok önemlidir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırma kapsamında kullanılacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

1) Cinsiyetiniz:

a) Kadın () **b)** Erkek ()

2) Yaşınız:

a) 20-30 **b)** 31-40 **c)** 41-50 **d)** 51-60 **e)** 61 ve üzeri

3) İlişki süreniz ne kadar?

a) 0-5 yıl **b)** 6-10 yıl () **c)** 11 yıl ve üzeri ()

4) Size göre gelir düzeyiniz nasıl?

a) Yetersiz () **b)** Orta düzeyde () **c)** İyi ()

5) Eğitim durumunuz nedir?

a) ilk- orta- lise () **b)** üniversite () **c)** üniversite üstü ()

EK-2**Ailede Mahremiyet Ölçeği**

Açıklamalar: Lütfen aşağıda yer alan ifadeleri okuyunuz. Her ifadenin sağında, 1'den (Kesinlikle Katılmıyorum) 5'e kadar (Kesinlikle Katılıyorum) derecelendirilmiş sayılar olduğunu göreceksiniz.

- ❖ İfadelerin **sizin için ne derece uygun** olduğunu düşünerek işaretleme yapınız.
- ❖ 1'den 5'e kadar **uygunluk derecesinin arttığına** dikkat ediniz.

1	2	3	4	5
Kesinlikle katılmıyorum				Kesinlikle Katılıyorum

1	Aile bireylerimiz, birbirine ait özel yazışmaları açıkta bırakılmış olsa da okumaz.	1	2	3	4	5
2	Evimizde özel görüşmesi olan birey yalnız bırakılır.	1	2	3	4	5
3	Ailemizde mahremiyeti sağlamak için özel eşyalarımızı kendimiz muhafaza etmeye özen gösteririz.	1	2	3	4	5
4	Aile bireylerimiz, diğerinin sırlarını kendi sırrı gibi saklar kimseyle paylaşmaz.	1	2	3	4	5
5	Evimizde herhangi bir odanın kapısı kapalı ise izin almadan girmeyiz.	1	2	3	4	5
6	Aile ortamında çekilen ev hali fotoğraflarımız sosyal medyada paylaşılmaz.	1	2	3	4	5
7	Başkalarının özel konuları evimizde konuşulmaz.	1	2	3	4	5
8	Evimizde herhangi bir odanın kapısı kapalı ise izin almadan girmeyiz.	1	2	3	4	5
9	Aile içerisinde konuşulan mevzuları ev dışındaki kişilere anlatmamak için özen gösteririz.	1	2	3	4	5
10	Evimizde el şakaları, zorla öpme, zorla sarılma gibi davranışlar hoş görülmez.	1	2	3	4	5
11	Işıklar yanacağı zaman perdeler muhakkak çekilir.	1	2	3	4	5

EK-3**Genel Aidiyet Ölçeği**

Açıklamalar: Lütfen aşağıda yer alan ifadeleri okuyunuz. Her ifadenin sağında, 1’den (Kesinlikle Katılmıyorum) 7’ye kadar (Kesinlikle Katılıyorum) derecelendirilmiş sayılar olduğunu göreceksiniz.

- ❖ İfadelerin **sizin için ne derece uygun** olduğunu düşünerek işaretleme yapınız.
- ❖ 1’den 7’ye kadar **uygunluk derecesinin arttığına** dikkat ediniz.

1	2	3	4	5	6	7
Kesinlikle katılmıyorum						Kesinlikle Katılıyorum

1	Diğer insanlarla bir arada olduğumda kendimi o gruba dahil olmuş hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
2	Diğer insanların beni kabullendiğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
4	Aidiyet duygusu hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Başkalarının arasında bir yerim vardır.	1	2	3	4	5	6	7
6	Diğer insanların beni umursamadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
7	Aidiyet hissetmediğim için bayram tatillerinde kendimi dışlanmış görürüm.	1	2	3	4	5	6	7
8	Ailem ve arkadaşlarım beni planlarına dahil etmez.	1	2	3	4	5	6	7